
Jaarverslag 2022

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
's-Gravenhage

Inhoud

Bestuursverslag 2022	3
Jaarrekening	17
Balans per 31 december 2022	18
Winst-en-verliesrekening over 2022	19
Kasstroomoverzicht over 2022	20
Toelichting op de jaarrekening	21
Overige gegevens	47

Bestuursverslag 2022

Voorwoord

Het energiebeleid in Noordwest-Europa, de sluiting van kolencentrales, nucleaire afbouw en de sterk verminderde binnenlandse gasproductie (inclusief uit Groningen) zorgden voor een sterke stijging van de gasprijs vanaf medio 2021. De Russische inval in Oekraïne en de daarop volgende geopolitieke spanningen zorgden voor een verdere escalatie van de energiecrisis. De grote mate van onzekerheid die daardoor ontstond en het daadwerkelijke tekort aan energie zorgden voor een crisis rondom leveringszekerheid en hoge gasprijzen.

In deze energiecrisis speelde de NAM een belangrijke rol met de gaswinning uit de kleine gasvelden op land en zee, uit het Groningen gasveld en met het gebruik van de ondergrondse gasopslagen in Grijpskerk en Norg. Onze totale productie was ongeveer 30% van het Nederlandse gasverbruik en daarmee een belangrijke pijler onder de leveringszekerheid. Het belang van de binnenlandse gasproductie en het voordeel ten opzichte van import, werd opnieuw duidelijk. Onze productie levert niet alleen werkgelegenheid en financiële voordelen voor het land op, het biedt tegelijkertijd beschikbare energie en heeft zelfs 5 tot 10 keer minder klimaatimpact dan het alternatief van LNG import.

In 2022 heeft de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (EZK) besloten voor het Groningenveld over te gaan tot een “waakvlam” stand, waarbij alleen het minimum wordt geproduceerd dat nodig is om het veld operationeel te kunnen houden. Daarnaast vonden zowel de besloten voorgesprekken als de openbare verhoren plaats in het kader van de Parlementaire Enquête Aardgaswinning Groningen. Daarin hebben (oud-)NAM’ers naar eer en geweten en op inzichtelijke wijze hun antwoorden gegeven op vragen van de commissie. Op 24 februari 2023 heeft de commissie haar rapport “Groningers boven gas” uitgebracht. Het rapport laat in duidelijke bewoordingen weten dat de gaswinning Nederland grote welvaart heeft gebracht, maar dat dit ten koste is gegaan van de mensen in Groningen. Wij hebben als bedrijf een belangrijke rol gespeeld in deze crisis. Het rapport heeft dat nogmaals indringend op ons netvlies geplaatst. Wij zullen de lessen van deze crisis gebruiken om beter met de de zorgen van belanghebbenden rondom olie- en gaswinning om te gaan en daarnaast op een zorgvuldige wijze de afbouw en het opruimen van putten en locaties in Groningen en elders gestalte te geven. Wij doen als bedrijf ons best om te laten zien dat wij hebben geleerd van de crisis in Groningen.

De olieproductie van Schoonebeek heeft geheel 2022 stil gelegen. We nemen de tijd om samen met belanghebbenden in deze regio het gesprek aan te gaan over hun zorgen die met name gaan over het injecteren van bij olieproductie vrijkomend water in het gasveld onder Schoonebeek. Daarnaast werken we met de overheid en de regio aan een model dat bewoners laat meeprofiteren van de baten uit de oliewinning. Dit proces zal naar verwachting in 2023 worden voltooid.

Het jaar 2022 was voor de NAM een winstgevend jaar. Deze winst werd veroorzaakt door een combinatie van de in de afgelopen jaren doorgevoerde afslanking van het bedrijf en de hoge gasprijzen. Op basis van huidig beschikbare inzichten en schattingen en het voorzichtigheidsprincipe als leidraad hanterend, is de winst ten opzichte van 2021 met 2 miljard euro toegenomen tot 2,4 miljard euro. De NAM verwacht over het boekjaar 2022 circa 4 miljard euro aan vennootschapsbelasting en winstaandeel, en ongeveer 450 miljoen euro aan cijns af te dragen aan de Nederlandse staat.

Tenslotte wil ik de grote en positieve inzet van alle NAM-medewerkers, onze samenwerkingspartners en leveranciers noemen en hen danken voor de continue inspanningen in een bijzonder uitdagende periode voor ons bedrijf, henzelf en ons land. In september 2022 konden we met veel trots ons 75-jarig bestaan vieren, een belangrijk en symbolisch moment voor alle NAM’ers, de bedrijven en partners met wie we al die decennia hebben samengewerkt en met wie we nog lang hopen te kunnen samenwerken.

Samen blijven wij “een bron van energie” voor heel Nederland en daar zijn we trots op.

Johan Atema
Directeur NAM

1. Algemene informatie

Missie

De NAM is een innovatief bedrijf dat energie levert aan de samenleving. Dat doen we door het opsporen, ontwikkelen en produceren van olie en gas uit de Nederlandse ondergrond. Het streven is om dit zo veilig en efficiënt mogelijk te doen, zonder schade voor mens en milieu.

Over de NAM

De NAM is een joint venture tussen Shell Nederland B.V. en ExxonMobil Holding Company Holland LLC, die elk de helft van de aandelen houden. Voor verdere details over groepsverhoudingen wordt verwezen naar pagina 21 van dit jaarverslag.

De NAM is vergunninghouder van de winningsrechten van bepaalde geografisch afgebakende gebieden op land (bijvoorbeeld Groningen, Noord-Friesland) en van zogenaamde blokken op zee (bijvoorbeeld K14, L02). Daarnaast is de NAM houder van de opslagvergunningen voor de ondergrondse gasbergingen Norg en Grijpskerk. Olie- en gaswinning wordt meestal in samenwerkingsverbanden met andere partijen uitgevoerd waarbij de NAM vaak de operator is. De operator is de partij die het veld namens het samenwerkingsverband ontwikkelt en produceert.

De NAM is actief in de gehele levenscyclus van olie- en gasactiviteiten, namelijk het opsporen, boren, ontwikkelen, produceren en ontmantelen van olie- en gasvelden. De NAM is hierbij innovatief door het toepassen van de laatste inzichten en technieken om de steeds kleiner wordende velden economisch te kunnen blijven exploiteren of op te ruimen. Hiervoor wordt samengewerkt met veel andere partijen.

Nederlands aardgas is cruciaal in de energiemix en in de transitie naar duurzame energie. Als grootste producent van aardgas speelt de NAM daarom een belangrijke rol in de energietransitie waarbij innovatie en aardgas nodig zijn voor de uitdagingen op het gebied van klimaat en samenleving.

De bedrijfsactiviteiten van de NAM worden onder leiding van de directeur uitgevoerd door drie zogenoemde “assets”, te weten asset North (Groningen, kleine velden in Friesland inclusief onder de Waddenzee), asset South (overige kleine velden op land) en asset ONEgas East (kleine velden op zee). Daarnaast levert NAM operationele diensten aan de asset ONEgas West. Deze asset valt onder de juridische entiteit Shell UK Exploration and Production Limited.

De assets richten zich op olie- en gasproductie en worden ondersteund door verschillende bedrijfsfuncties: Veiligheid, Gezondheid, Welzijn en Milieu (VGWM), Ontwikkeling en Technische Integratie, Commercie, Financiën, Inkoop, Juridische zaken, Personeelszaken en Communicatie.

Bestuur en personele bezetting

Per eind 2022 zijn 825 medewerkers werkzaam binnen de NAM, per eind 2021 waren dit 923 medewerkers. De NAM streeft naar diversiteit in haar personeelsbestand.

Shell Nederland B.V. is in juridische zin de bestuurder van de NAM. Johan Atema heeft als directeur de dagelijkse leiding en legt verantwoording af aan de NAM Raad van Commissarissen (NAM Raad). De NAM Raad bestaat uit zes commissarissen. Iedere aandeelhouder benoemt drie commissarissen. Per 31 december 2022 bestaat de NAM Raad uit zes mannen. De NAM en haar aandeelhouders streven naar een meer evenwichtige man-vrouwverhouding in de NAM Raad en houden hiermee rekening bij vervanging van de huidige commissarissen.

Het dagelijks bestuur binnen de NAM is in handen van het leiderschapsteam en bestaat uit negen mannen en vier vrouwen. Het streefcijfer is 50%/50% man/vrouw en is één van de beoordelingscriteria bij vervanging van de leden uit het leiderschapsteam.

Veilig werken

Veiligheid is het belangrijkste uitgangspunt van het beleid van de NAM. Bij werkzaamheden nemen we maatregelen om naast de veiligheid van de medewerkers ook de veiligheid van de omgeving te waarborgen.

Voortdurende veiligheid van de operaties kent langlopende programma's die doorlopend op de agenda staan van het management en de medewerkers. De kern van dit beleid is dat alle medewerkers zich houden aan de "Life Saving Rules" en de principes van "Assist & Assure" waarbij procedures op het gebied van veiligheid worden gecombineerd met de juiste vorm van leiderschap. De betrouwbaarheid van de NAM installaties wordt geborgd door strikte onderhoudsprocessen en -procedures. Veilig werken wordt ook actief uitgedragen naar de bedrijven die voor de NAM werken.

Gedragscodes

De NAM heeft een interne gedragscode die een expliciete beschrijving van de normen en waarden bevat voor het gedrag van alle mensen die namens de NAM handelen. Dat zijn in de eerste plaats de NAM-medewerkers. De code geldt ook voor de medewerkers van haar gecontracteerde partijen, dienstverleners en adviseurs. De code onderstreept niet alleen het belang van normen en waarden bij de interne besluitvorming, maar ook het belang van dialoog met de omwonenden van de productielocaties en andere belanghebbenden die mogelijk gevolgen ondervinden van de NAM activiteiten. De Nederlandse gassector, waaronder de NAM, heeft de Gedragscode gaswinning kleine velden getekend. Deze Gedragscode is tot stand gekomen in nauw overleg met betrokkenen bij projecten en geeft algemene richtlijnen voor het zorgvuldig betrekken van de omgeving bij olie- en gasprojecten uit kleine velden op land.

2. De NAM in 2022

Productie in 2022

In het kalenderjaar 2022 heeft de NAM in totaal 8,4 miljard kubieke meter aardgas (2021: 11,0) gewonnen. De productie uit het Groningen-gasveld in het gasjaar 2021 – 2022 (1 oktober t/m 30 september) van 4,5 miljard kubieke meter gas (gasjaar 2020 - 2021: 7,8) is gelijk aan het door de minister gestelde winningsniveau.

NAM gasproductie (miljard m ³ 100%)	Kalenderjaar 2022	Kalenderjaar 2021	Gasjaar '21- '22	Gasjaar '20- '21
Groningen-gasveld	4,5	6,5	4,5	7,8
Kleine gasvelden op land	2,6	2,8		
Kleine gasvelden op zee	1,3	1,7		
Totale gasproductie 100%	8,4	11,0		
NAM-aandeel gasproductie	5,0	6,5		

NAM olieproductie (aantal vaten x 1 miljoen 100%)	Kalenderjaar 2022	Kalenderjaar 2021
Aardolie	0,9	2,8
Aardgascondensaat	0,5	0,5
NAM-aandeel aardolie en aardgascondensaat	1,2	2,4

Naast de productie van de gasvelden waar de NAM de operator van is ("NAM gasproductie") heeft de NAM belangen in velden die door andere olie- en gaswinningsbedrijven worden geopereerd. Het NAM-deel van de productie uit deze gasvelden was 0,1 miljard kubieke meter gas (2021: 0,1). De NAM-gasproductie uit kleine velden is gedaald ten opzichte van 2021 (3,9 miljard kubieke meter versus 4,5 in 2021) en kan deels toegeschreven worden aan de afname van de druk in de betreffende gasvelden door productie. Dit is een natuurlijk proces. De lagere aardolieproductie is veroorzaakt door het tijdelijk insluiten van Schoonebeek.

De NAM en partners investeerden in 2022 circa 80 miljoen euro in de ontwikkeling en productieoptimalisatie van kleine velden. Voor het in stand houden van het productieniveau is investeren in bestaande en nieuwe kleine velden belangrijk. Hoewel de ruimte om te investeren in kleine velden beperkt is, zal de NAM kansrijke investeringsmogelijkheden blijven overwegen en uitvoeren. Deze investeringen wil de NAM uitvoeren in goed overleg met belanghebbenden.

Ontwikkelingen in 2022

De NAM heeft opnieuw een betrouwbare en relevante bijdrage geleverd aan de Nederlandse energiebehoefte. Dat doet de NAM inmiddels al 75 jaar. Een feit waarbij uitgebreid is stilgestaan met de NAM medewerkers, toeleveranciers en andere belanghebbenden.

Geopolitieke ontwikkelingen zorgden in 2022 voor een extreme stijging van de gasprijzen. De hogere inkomsten voor de olie- en gasbedrijven in Nederland waren voor de Nederlandse overheid reden om met terugwerkende kracht maatregelen in te voeren om de (over)winsten extra te belasten teneinde bij te dragen tot betaalbaarheid van energie voor huishoudens en bedrijven. Brancheorganisatie Element NL heeft aangegeven dat de sector bereid is substantieel bij te dragen, maar is kritisch geweest op de manier waarop deze bijdrage wordt vormgegeven. Met name het met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari 2022, introduceren van een extra afdracht wordt door de sector als zeer bezwaarlijk ervaren. Een instabiel en onvoorspelbaar belastingbeleid zal gevolgen hebben op de investeringsbereidheid binnen de sector en daarmee ook voor de leveringszekerheid, inkomsten voor de staat en het klimaat. Immers, minder gas gewonnen in Nederland zal leiden tot meer import van LNG wat een 5 tot 10 keer hogere CO₂-footprint heeft per m³. De Tweede Kamer heeft ondanks de ingediende bezwaren de door het kabinet voorgestelde wet in het najaar van 2022 aangenomen.

Daarnaast staat het investeringsklimaat in Nederland verder onder druk, ondermeer door de stikstofproblematiek. Samen met Element NL en andere olie- en gasoperators in Nederland wordt het belang van Nederlands aardgas en een gezond investeringsklimaat waar mogelijk onder de aandacht gebracht. De voordelen van Nederlandse aardgasproductie boven de import van gas worden in de samenleving breder onderkend dan eerdere jaren. Desondanks is er nog steeds geen besluit genomen door het kabinet over gaswinning bij Ternaard. Eind 2022 is dit besluit andermaal vooruitgeschoven. De verwachting is nu dat het kabinet in 2023 een besluit zal nemen.

Ook het gesprek met onze omgeving, onder meer in Norg, Grijskerk en Schoonebeek blijft belangrijk voor het draagvlak voor onze activiteiten. Het doel van dit onafhankelijke omgevingsproces is dat omwonenden worden betrokken. Inzet is dan ook dat een eventuele winning verenigbaar moet zijn met het ontwikkelperspectief van het gebied en daaraan kan bijdragen. Dat betekent dat, voorafgaand aan de start van een project, afspraken worden gemaakt met belanghebbenden. Dat kunnen inwoners van omliggende dorpen van de beoogde winningslocaties zijn, maar ook agrariërs en bedrijven.

De start van de parlementaire enquête Aardgaswinning Groningen, 10 jaar na de aardbeving bij Huizinge, vormde een belangrijke mijlpaal. In het voorjaar waren de besloten voorgesprekken en in de zomer werd gestart met de publieke verhoren. Onder andere verschillende (oud) NAM-directeuren en medewerkers zijn door de enquêtecommissie gehoord.

Reorganisatie

De NAM is in 2016 met het programma “Fit for Future” gestart om de NAM wendbaarder te maken voor toekomstige ontwikkelingen en een rol te spelen in de energietransitie. Dit doet de NAM in meerdere stappen zoals het simplificeren van processen en infrastructuur en het slagvaardiger en taakgerichter inzetten van verschillende afdelingen en teams middels het “Agile” principe. Hierbij is sprake van meer autonomie en verantwoordelijkheid op werkniveau. Als gevolg van deze reorganisatie hebben circa 200 medewerkers de NAM verlaten in 2021. Begin 2022 werd de tweede fase van deze reorganisatie aangekondigd en hieraan is in de loop van 2022 opvolging gegeven door een verdere optimalisatie van het organisatieontwerp en reducties in het personeelsbestand. Per saldo hebben in 2022 circa 100 medewerkers de NAM verlaten.

Herstructurering

In het najaar van 2021 heeft de NAM een herstructurering aangekondigd gericht op het creëren van flexibiliteit voor een mogelijke verkoop van onderdelen van de NAM waarbij de kleine olie- en gasvelden op land en zee zouden worden ondergebracht in vier nieuwe vennootschappen (drie voor de activiteiten op land, één voor de activiteiten op zee). Hiervoor kan op termijn een nieuwe eigenaar worden gezocht. Het Groningenveld, een aantal kleine velden in de periferie van het Groningenveld en de beide gasopslagen in Norg en Grijskerk zijn geen onderdeel van deze herstructurering, zij blijven onderdeel van de NAM B.V. Vooralsnog richt de NAM zich op een mogelijke verkoop van de kleine gasvelden op zee. Om dit mogelijk te maken is in 2022 als eerste stap de vennootschap NAM Offshore B.V. opgericht die per 31 december 2022 nog een lege B.V. is. Naar verwachting zullen de activiteiten met betrekking tot de kleine velden op zee en de bijbehorende activa en passiva later in 2023 worden overgeheveld naar deze vennootschap en zal het verkoopproces verder vorm gaan krijgen.

Groningen

Op basis van de besluiten van de staatssecretaris is het Groningen gasveld op minimum flow gezet. Een aantal productieclusters en -putten blijven standby om de locaties en infrastructuur draaiende te houden. De staatssecretaris van EZK heeft nog geen besluit genomen over een datum waarop het Groningenveld definitief wordt gesloten. De staatssecretaris heeft de NAM eind maart 2023 opgedragen om vooralsnog 5 productieclusters beschikbaar te houden.

In lijn met de verwachtingen vinden er nog steeds aardbevingen plaats door drukvereffening in het gasveld. De bevingen laten in aantal een afnemende trend zien. De zwaarste beving in 2022 van 3.1 op de schaal van Richter vond plaats bij Wirdum. Deze en de andere bevingen onderstrepen het belang van het definitief insluiten van het gasveld.

Het opruimen van de Groningen locaties en putten gaat onverminderd door. Per eind 2022 zijn 44 van de circa 350 putten opgeruimd. Het opruimen van putten in Nederland is, ook naar internationale maatstaven, een enorme opgave waarbij veel kennis wordt opgedaan. De NAM probeert, waar redelijkerwijs mogelijk, deze activiteiten met Noord-Nederlandse bedrijven uit te voeren. Door de opgedane ervaring ligt hier voor Noord-Nederlandse bedrijven een mooie kans om internationaal betrokken te worden bij het opruimen van oude locaties en putten.

Het gebruik van de gasopslagen in Grijpskerk en Norg verandert de komende jaren. Zo heeft in Grijpskerk de conversie van een opslag voor hoogcalorisch aardgas naar een opslag voor laagcalorisch aardgas plaatsgevonden en wordt Norg gevuld met pseudo-Groningengas. Het anders inzetten van de gasopslagen maakt het mogelijk om het Groningenveld eerder te sluiten. Dit gebeurt in overleg met de omgeving. De gemeenten Noordenveld en Westerkwartier, het ministerie van EZK en de NAM zijn samen met omwonenden en organisaties in gesprek over deze veranderingen. Deze gesprekken vinden plaats via zogeheten “omgevingstafels”. In de gesprekken gaat het bijvoorbeeld over de vraag hoe de omgeving zoveel mogelijk ontzorgd kan worden, maar ook over de wijze waarop het gebied kan meeprofiteren van de aanwezigheid van deze NAM-activiteiten.

Kleine velden op land

De productie van aardgas uit de kleine gasvelden op land en zee is in 2022, waar mede door de Oekraïne crisis het belang van binnenlandse productie werd bevestigd, in een positiever daglicht komen te staan en is door de geopolitieke ontwikkelingen rond energie nog relevanter geworden. Naast de ambities om uit nieuwe velden te produceren binnen de huidige vergunningen, zoals Ternaard, wordt bij bestaande velden ook gekeken naar mogelijkheden om de productie te optimaliseren waardoor velden langer in productie kunnen blijven. Voor een aantal velden betekent dit dat bestaande winningsplannen verlengd werden. De aanvraag voor een actualisatie van het winningsplan Collendoorn is een goed voorbeeld hiervan.

Het gasveld Ternaard is één van de grootste velden in ons land dat niet in productie is. Anders dan bij andere gasvelden op land en op de Noordzee geldt echter dat dit gasveld onder een Natura 2000-gebied valt waarvoor zogeheten instandhoudingsdoelstellingen gelden. In een uitvoerige milieueffectrapportage (MER) is daarom nagegaan of gaswinning onder de Wadden, met het Ternaardveld, mogelijk is zonder negatieve impact te hebben op die instandhoudingsdoelstellingen. De MER laat zien dat dit kan, en de productie van Ternaard zal ook plaats vinden onder het zogeheten hand-aan-de-kraan principe dat al 15 jaar van toepassing is op de Waddengaswinning vanuit de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen. Jaarlijks wordt een uitvoerig monitoringsprogramma uitgevoerd om de effecten te beoordelen. De rapportages worden jaarlijks bij de ministeries ingediend en op hun verzoek beoordeeld door een onafhankelijke Auditcommissie (onderdeel van commissie MER). De 15 jaar Waddengaswinning en monitoring laten zien dat er geen nadelige effecten zijn voor het Wad, de flora en de fauna.

De injectie van Schoonebeek water in Twente is eind 2021 komen stil te liggen, daarom is ook de productie van Schoonebeek tijdelijk stilgelegd. In 2022 vond de in de vergunning verplichte 6-jaarlijkse herevaluatie van deze waterinjectie in Twente plaats. Doel van de herevaluatie is om elke 6 jaar opnieuw te bepalen of waterinjectie in Twente nog steeds de meest duurzame en veilige oplossing voor productiewater is of dat er andere haalbare oplossingen mogelijk zijn. Medio 2023 zal de herevaluatie zijn afgerond. In 2022 heeft de NAM kenbaar gemaakt dat zij de sterke voorkeur geeft aan het terugbrengen van het productiewater in de ondergrond van Schoonebeek. De NAM wil de tijd nemen om samen met de belanghebbenden in de regio Schoonebeek het gesprek aan te gaan over eventuele zorgen en hoe de NAM kan bijdragen aan de regio. Dit proces verwacht de NAM in 2023 te voltooien.

In het najaar 2022 kondigde het Openbaar Ministerie aan dat zij de NAM strafrechtelijk wil vervolgen voor de behandeling en afhandeling van enkele waterstromen in het bedrijfsproces. De NAM verleent haar volledige medewerking aan het onderzoek.

Onder meer in Drenthe en Twente werden voormalige locaties en putten opgeruimd. In totaal zijn er per einde 2022 9 locaties en 35 putten opgeruimd.

Kleine velden op zee (ONEGas East)

Voor ONEgas was 2022 een uitdagend jaar voornamelijk op het gebied van productie. Zo heeft bijvoorbeeld de productie van aardgas vanaf het onbemande platform AME-2 in de Noordzee ten noorden van Ameland enige tijd stil gelegen. Aanleiding hiervoor was gepland onderhoud en een latere beschadiging van de mantelbuis van de gasproductieleiding op de zeebodem.

In september 2022 is de NAM in partnerschap met andere offshore operators en EBN een nieuw seismisch onderzoek in de offshore blokken K en L gestart. Met de meest moderne technieken is de ondergrond opnieuw in kaart gebracht met als doel het ontdekken van nieuwe gasreservoirs. Dit onderzoek is in het eerste kwartaal van 2023 afgerond en momenteel vindt de geologische interpretatie van de verkregen data plaats.

Binnen Nexstep, een gezamenlijk initiatief van EBN en de Nederlandse olie- en gasindustrie, werken verschillende operators, waaronder de NAM, samen aan het opruimen van oude putten op de Noordzee. Samenwerking in ontmanteling leidt tot aanzienlijke efficiëntieverbeteringen en daarmee kostenbesparing. Het is de ambitie van Nexstep om hergebruik van oude putten en infrastructuur te stimuleren, bijvoorbeeld in de voor de energietransitie noodzakelijke projecten van opslag van CO₂ in lege reservoirs op zee.

In het kader van de energietransitie zijn er verschillende relevante ontwikkelingen. In 2022 is in het kader van het project Duurzaam Ameland en het vergroenen van de activiteiten van de NAM het AWG platform bij Ameland geëlektrificeerd. Dit is het eerste offshore platform in de Noordzee waarbij elektrificatie is toegepast. Hiermee wordt de CO₂ uitstoot van dit NAM-platform fors gereduceerd en levert daarmee ook een positieve bijdrage aan de duurzaamheidsambities van Ameland. Het H₂Gateway project in Den Helder bestudeert de mogelijkheid om met de bestaande gasproductie en het slim gebruik maken van lege gasvelden op zee zogenaamde blauwe waterstof te maken. Daarmee kan een belangrijker pijler worden geslagen voor de waterstofeconomie. Daarnaast blijft de NAM kennis en kunde leveren aan partijen bij het realiseren van CO₂ opslag in lege gasvelden (CCS).

3. Financiële resultaten

Financiële positie

Het boekjaar 2022 is afgesloten met een winst van 2,4 miljard euro ten opzichte van een winst van 0,4 miljard euro over boekjaar 2021. Hierbij is rekening gehouden met huidig beschikbare inzichten en schattingen en is het voorzichtigheidsprincipe als leidraad gehanteerd. De sterk gestegen gasprijzen en de verdere afslanking van de NAM hebben in belangrijke mate bijgedragen aan de toename van de winst wat deels is gecompenseerd door een lagere productie uit zowel het Groningenveld als de zogeheten kleine velden. Daarnaast is in 2022 sprake geweest van een aantal bijzondere posten die deels positief, deels negatief hebben bijgedragen aan de winst. De belangrijkste zijn de Norg vergoeding en de tijdelijke solidariteitsbijdrage. Door een positieve kasstroom van 6,0 miljard euro is de kaspositie toegenomen van ongeveer 5,1 miljard euro eind 2021 naar 11,1 miljard euro eind 2022. Door het toevoegen van de winst aan de overige reserves, overeenkomstig de gemaakte afspraken in het Akkoord op Hoofdlijnen van 25 juni 2018 tussen de aandeelhouders van de NAM en de minister van EZK, is het eigen vermogen gestegen naar 3,0 miljard euro. Sinds 2018 zijn geen dividenduitkeringen meer gedaan aan de aandeelhouders van de NAM. De NAM bouwt hiermee verder aan haar financiële robuustheid. De NAM is financieel gezond en kan aan haar betalingsverplichtingen voldoen. Daarnaast heeft de NAM een kredietfaciliteit ter hoogte van 1,36 miljard euro bij haar aandeelhouders. De NAM maakt geen gebruik van deze kredietfaciliteit en dat is ook de verwachting voor 2023.

Omzet en resultaten

De bedrijfsopbrengsten van de NAM bedroegen 9,7 miljard euro in 2022 (2021: 3,0 miljard euro). Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van de opbrengsten uit de verkoop van gas van 2,2 miljard in 2021 naar 5,4 miljard in 2022 door sterk gestegen gasprijzen. Dit effect is deels gecompenseerd door een daling van de productie met 23%. Daarnaast zijn de opbrengsten uit de Norg vergoeding gestegen van 0,5 miljard euro in 2021 naar 3,9 miljard euro in 2022. De Norg vergoeding wordt ontvangen voor het vullen van de ondergrondse gasopslag bij Norg met pseudo-Groningengas in plaats van geproduceerd gas uit het Groningenveld. Dit pseudo-Groningengas moet worden ingekocht waarvan de kosten ten laste komen van de NAM. Het injecteren van pseudo-Groningengas leidt tot een reductie van de gaswinning in Groningen van in totaal 11,9 miljard kubieke meter.

De bedrijfslasten bedroegen 1,7 miljard euro (2021: 2,5 miljard euro). Deze afname wordt voornamelijk ingegeven door hogere kosten in 2021 door extra toevoegingen aan de voorziening voor aardbevingsgerelateerde kosten.

De vennootschapsbelasting en winstaandeel over boekjaar 2022 worden geschat op 4,0 miljard euro (2021: 82 miljoen euro) waarmee de NAM één van de grootste belastingbetalers van Nederland is. Aanvullend draagt de NAM naar verwachting over 2022 nog ongeveer 450 miljoen euro aan cijns af. De toename van de belastingen ten opzichte van 2021 houdt rechtstreeks verband met de toename van de belastbare winst. Daarnaast is in 2022 de Wet tijdelijke solidariteitsbijdrage ingevoerd. Deze wet ziet toe op het belasten van overwinsten van ondernemingen die actief zijn in de sectoren ruwe olie, aardgas en de raffinage van aardolie teneinde bij te dragen tot de betaalbaarheid van energie voor huishoudens en bedrijven. De NAM heeft een bedrag van 1,8 miljard euro gereserveerd uit hoofde van deze wet.

Na belastingen resteert een ingeschatte nettowinst van 2,4 miljard euro (2021: 0,4 miljard euro).

Kasstroomen

De NAM had in 2022 een positieve kasstroom van 6,0 miljard euro (2021: 1,3 miljard euro). In 2022 heeft de NAM geen dividend uitgekeerd aan haar aandeelhouders, overeenkomstig de afspraken gemaakt in het Akkoord op Hoofdlijnen.

In 2022 droeg de NAM (direct of indirect via EBN) ongeveer 4,6 miljard euro af aan Nederlandse overheden, dit is exclusief de betalingen aan het IMG en de NCG voor aardbevingsgerelateerde kosten.

Financiële draagkracht op balansdatum

Per eind 2022 bedroegen de liquide middelen en deposito's 11,1 miljard euro (2021: 5,1 miljard euro). De vorderingen en overlopende activa met korte looptijd bedroegen 8,2 miljard euro (2021: 1,7 miljard euro). Een

groot deel hiervan relateert aan een vordering op GasTerra B.V. (hierna: GasTerra) van 5,6 miljard euro in het kader van de financiering van GasTerra. De vorderingen hebben verder voor 2,2 miljard euro (2021: 0,9 miljard euro) betrekking op afnemers en partners. Zowel de vorderingen op afnemers als op partners zijn begin 2023 ontvangen.

Ultimo 2022 bedroegen de kortlopende schulden en overlopende passiva 11,9 miljard euro (2021: 1,7 miljard euro). Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door te verwachte te betalen belastingen en heffingen van 6,4 miljard euro (2021: 0,2 miljard euro). Per saldo overtreffen de overwegend liquide vlottende activa de kortlopende schulden en overlopende passiva met 7,4 miljard euro (2021: 5,1 miljard euro).

Per ultimo 2022 bedroegen de voorzieningen 4,9 miljard euro (2021: 5,5 miljard euro). De huidige voorziening bestaat voor 2,6 miljard euro (2021: 2,9 miljard euro) uit aardbevingsgerelateerde voorzieningen en voor 1,9 miljard euro (2021: 2,0 miljard euro) uit opruim- en verwijderingsverplichtingen. De opruim- en verwijderingsverplichtingen zijn grotendeels verplichtingen op lange termijn.

4. *Risico's en onzekerheden*

De NAM heeft een uitgebreid risicomanagementsysteem. Onder risicomanagement wordt verstaan het geheel aan beheersmaatregelen om de risico's en onzekerheden in de realisatie van de doelen van de organisatie vroegtijdig te onderkennen en effectieve maatregelen te treffen om deze te mitigeren. In het NAM-risicomanagementsysteem is het risicomanagementproces beschreven. De risicobereidheid van de NAM ten aanzien van deze risico's is passend voor activiteiten in de olie- en gasindustrie. De NAM weegt zorgvuldig voorkomende risico's ten opzichte van potentiële baten. De NAM reageert op bestaande en/of nieuwe risico's en onzekerheden met mitigerende maatregelen die periodiek worden geëvalueerd. Veiligheid van medewerkers, gecontracteerde partijen en de omgeving heeft de hoogste prioriteit.

De volgende risico's kunnen afzonderlijk of in samenhang een materieel negatief gevolg hebben op de operationele resultaten van de NAM, inkomsten, kasstromen en/of financiële draagkracht. Het in kaart brengen van deze bedrijfsrisico's en het beheersen ervan is een kernonderdeel van de bedrijfsvoering.

Compliance en veiligheid in operaties

De NAM-activiteiten brengen inherente, dagelijkse, operationele risico's met zich mee door het werken met producten als olie en gas. Veiligheid van medewerkers en de omgeving heeft de hoogste prioriteit in de bedrijfsvoering. De NAM traint en instrueert haar medewerkers en alle gecontracteerde partijen die voor haar werken continu met betrekking tot ontwikkelingen in de voorschriften. Ook worden de prestaties op veiligheidsgebied continu in kaart gebracht en gerapporteerd. Daarnaast is de NAM gehouden aan de voorwaarden die in de wet en vergunningsvoorwaarden worden gesteld aan haar bedrijfsvoering. Ook de ontwikkelingen op het gebied van stikstof kunnen in de nabije toekomst impact hebben op de mogelijkheden van de NAM om nieuwe projecten uit te voeren.

Binnen de NAM is een continue focus op veiligheid en het voldoen aan wet- en regelgeving door middel van het naleven van strikte processen, procedures en regels, waarop voortdurend intern en extern toezicht is. Daarnaast wordt ieder jaar een uitgebreid en onafhankelijk audit- en reviewprogramma uitgevoerd.

Informatietechnologie

Door de toenemende digitalisatie van bedrijfsprocessen neemt de afhankelijkheid van informatietechnologie (IT) verder toe. Extern ziet de NAM verschillende ontwikkelingen die van invloed zijn op het IT- en cyberrisicoprofiel zoals een toename van cyberaanvallen. Deze ontwikkelingen dragen bij aan de mogelijkheid tot inbreuken en verstoringen van kritieke IT-diensten. Als inbreuken niet vroegtijdig worden ontdekt en niet effectief worden gemitigeerd, kunnen ze gevolgen hebben voor de activiteiten van de NAM, de veiligheid van het personeel, de reputatie van de NAM en/of leiden tot boetes.

Groningen en “de NAM op Afstand”

Sinds 31 maart 2017 is de overheid zelf verantwoordelijk voor de afhandeling van aardbevingsgerelateerde schade aan gebouwen in Groningen. Per 1 januari 2020 heeft de overheid naast de regie ook de uitvoering van de versterking overgenomen en daarmee staat de NAM vanaf dat moment volledig op afstand van beide processen. De NAM zal de aardbevingsgerelateerde kosten waarvoor zij aansprakelijk is, vergoeden. De kosten voor schadeafhandeling worden sinds 1 juli 2020 door middel van een wettelijke heffing doorbelast aan de NAM. De kosten voor de versterkingsoperatie over het verslagjaar 2022 zijn op basis van de betaalaafspraken in de Interim-betalingsovereenkomst versterken van 22 november 2018 en de hierop volgende overeenkomsten tot verlenging tussen de NAM en de Staat doorbelast via facturen.

Tussen de NAM en de overheid bestaat een verschil van mening over de rechtmatigheid van een gedeelte van de kosten voor schadeafhandeling en versterking die aan de NAM zijn doorbelast op basis van de tussen de NAM en de Staat gemaakte afspraken. Volgens de NAM zijn er onterecht kosten doorbelast die uitgaan boven de afspraken hierover. De NAM is van mening dat kosten waarvoor geen contractuele afspraken zijn gemaakt, kosten voor versterking die niet noodzakelijk zijn om aan de veiligheidsnorm te voldoen (gebaseerd op de laatste inzichten) en kosten voor schade die niet is veroorzaakt door aardbevingen niet aan de NAM kunnen worden doorbelast. In januari 2022 heeft de NAM twee arbitrageaanvragen ingediend bij het Nederlands Arbitrage Instituut teneinde een onafhankelijk oordeel te verkrijgen over dit geschil. Deze arbitrages zullen naar verwachting enkele jaren in beslag gaan nemen. Vanaf 1 juli 2020 worden de kosten van schadeafhandeling

door het IMG aan de NAM doorbelast door middel van wettelijke heffingen. Om dezelfde redenen als hiervoor beschreven heeft de NAM bezwaar ingediend tegen de opgelegde heffingen voor de kosten van afhandeling van fysieke schade en waardedaling.

De aandeelhouders van de NAM zijn in gesprek met de Staat om te verkennen of er voldoende basis is om tot finale afspraken te komen over het Akkoord op Hoofdpijnen. In de komende maanden zal duidelijk moeten worden in hoeverre partijen elkaar kunnen vinden.

Toekomstbestendigheid

De NAM wil in de toekomst een relevante energieleverancier blijven. In de eerste plaats door het zo optimaal mogelijk opereren van de bestaande olie- en gasvelden. Daarnaast blijft de NAM kijken naar het ontwikkelen van nieuwe gasvelden op land en zee en naar potentiële projecten op het gebied van de energietransitie die een natuurlijke relatie hebben met NAM's kennis van energie en de diepe ondergrond. Dit alles wordt gedaan in overleg met de aandeelhouders, partners en de omgeving waarin de NAM opereert. Hier zijn onzekerheden aan verbonden, zoals het investeringsklimaat, de strategische keuzes van de aandeelhouders van de NAM, de economische aantrekkelijkheid van projecten, het lokale draagvlak en de snelheid waarmee stappen kunnen worden gezet.

Om in te spelen op toekomstige ontwikkelingen blijft de NAM focus houden op het efficiënter maken van de organisatie. Dit heeft in 2021 en 2022 geleid tot een herontwerp van de organisatie en andere manieren van werken. Het NAM management werkt hierbij ook nauw samen met de NAM ondernemingsraad om alle verschillende belangen in verandertrajecten mee te kunnen wegen en gebalanceerde en verantwoorde keuzes te kunnen maken.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Aardgas is een essentiële en betaalbare energiebron die noodzakelijk is om de energietransitie in Nederland in de komende decennia mogelijk te maken. Het gesprek met de omgeving wordt steeds belangrijker voor de NAM om nieuwe activiteiten op het gebied van gas en aardolie te kunnen ontwikkelen. De NAM ervaart in delen van het land oppositie tegen haar olie- en gaswinning en ontwikkelingsactiviteiten. Op lokaal niveau wordt er vaak bezwaar gemaakt tegen verlenging van en/of nieuwe gasproductie en het duurt lang om winningsvergunningen te verkrijgen. Het vergroten van lokaal draagvlak voor haar activiteiten is één van de prioriteiten voor de NAM. Dit doet de NAM door actief in te zetten op het ontzorgen van de omgeving en het laten meedelen van de regio in de opbrengsten van nieuwe olie en gaswinning.

Marktrisico's

Olie- en gasprijzen zijn afhankelijk van vraag en aanbod in wereldwijde en regionale markten. Vraag en aanbod kunnen worden beïnvloed door operationele issues, natuurrampen, weer, pandemieën zoals COVID-19 (coronavirus) uitbraak, politieke instabiliteit, oorlogen, economische omstandigheden en acties van olie- en gasproducerende landen. De financiële resultaten van de NAM worden beïnvloed door olie- en gasprijzen. Deze hebben sinds de COVID-19 uitbraak in 2020 een sterke afname laten zien, gevolgd door een sterke toename waarbij de gasprijzen in 2022 een recordniveau hebben bereikt als gevolg van de Russische inval in Oekraïne en de daarop volgende geopolitieke spanningen. De hoogte en verdere ontwikkeling van marktprijzen van olie en gas maar bijvoorbeeld ook van elektriciteit en CO₂ hebben een directe invloed op de financiële resultaten van de onderneming.

De NAM verkoopt haar gas aan GasTerra. De kernactiviteit van GasTerra is de verkoop van het door de NAM geproduceerde Groningengas. Met de voorgenomen sluiting van het Groningenveld komt deze kernactiviteit te vervallen en wordt GasTerra in de komende jaren geleidelijk afgebouwd met een verwachte beëindigingsdatum in december 2024. De financiële gevolgen van de afwikkeling van GasTerra's rechten en verplichtingen zijn op basis van de Overeenkomst Vaststelling Transferprijzen Gronings Aardgas voor rekening en risico van de Maatschap Groningen waarin NAM's aandeel 60% bedraagt. Voor GasTerra's belangrijkste rechten, verplichtingen en risico's zoals risico's op het gebied van de portfolio en arbitrages alsmede de beheersing daarvan wordt verwezen naar het jaarverslag van GasTerra.

Schattingsrisico in verslaggeving

De voorziening voor aardbevingsgerelateerde kosten is vastgesteld op basis van de meest recente inzichten van de NAM en mede gebaseerd op de beschikbare informatie zoals verstrekt door onder meer de minister, de NCG en het IMG. De informatievoorziening vanuit de overheid naar de NAM is beperkt waardoor het schattingsrisico voor de NAM in het bepalen van haar voorzieningen voor schadeafhandeling en versterken is vergroot. Door de beperkte informatie die de NAM ter beschikking staat en het geschil tussen de NAM en de overheid over de rechtmatigheid van een deel van de kosten, kan er een verschil ontstaan tussen de huidige voorziening en de daadwerkelijke kosten voor de NAM.

Ook voor de voorziening voor toekomstige opruimverplichtingen van de NAM zijn inschattingen gemaakt. Voor deze inschattingen geldt dat ze het risico bevatten dat daadwerkelijke uitgaven in de toekomst kunnen afwijken. De NAM beoordeelt periodiek de opruimverplichtingen en bepaalt de best mogelijke aanpak van de opruimwerkzaamheden. Nu de opruimwerkzaamheden zijn gestart, ontstaat er beter inzicht in de daadwerkelijke kosten. Deze inzichten worden meegenomen in de periodieke beoordeling.

Financiële instrumenten

De NAM loopt geen directe grote risico's op het vlak van financiële instrumenten. Doordat de financiële gevolgen van de afwikkeling van GasTerra's rechten en verplichtingen deels voor rekening en risico komen van de NAM hebben de financiële instrumenten van GasTerra een indirecte invloed op de NAM. Voor GasTerra's belangrijkste rechten, verplichtingen en risico's zoals risico's op het gebied van de portfolio en arbitrages alsmede de beheersing hiervan wordt verwezen naar het jaarverslag van GasTerra.

5. De NAM in 2023

Het jaar 2023 staat nog in het teken van de geopolitieke onrust op de energiemarkten. De vraag naar olie en gas zal tegelijkertijd nog steeds aanzienlijk blijven. Daarmee is de meerwaarde van de NAM voor de Nederlandse energievoorziening nog steeds groot. Naast de productie uit kleine olie- en gasvelden zullen de ondergrondse gasopslagen een nog belangrijkere rol in het energiesysteem vervullen.

De gasprijzen hebben in het eerste kwartaal van 2023 een duidelijke afname laten zien naar het niveau voor start van de oorlog in Oekraïne. Historisch gezien zijn de gasprijzen echter nog steeds hoog en hebben daarmee ook in het eerste kwartaal van 2023 een positief effect gehad op het financiële resultaat van de NAM.

Het is in 2023 vijftig jaar geleden dat de overheid het kleine veldenbeleid in het leven heeft geroepen. Terugkijkend een verstandig besluit dat ons land sindsdien de ruimte geeft om een deel van haar eigen energie te produceren. Het kabinet heeft in januari 2023 een contourennota gepubliceerd waarin nieuwe gaswinning op het land nog steeds mogelijk is maar waarbij het accent verschuift van “ja, mits” naar “nee, tenzij”. De “nee, tenzij” doelt op het voorafgaand aan de start van de activiteiten afspraken maken met de omgeving waarbij nog sterker wordt ingezet op het belang van maatschappelijk draagvlak.

Met de gebiedsprocessen in Ternaard, Grijpskerk, Norg en Schoonebeek waarin ontzorging en het in balans brengen van lokale lasten met lokale lusten de hoofdthema's zijn, heeft de NAM al laten zien deze aanpak te omarmen. De NAM heeft plannen om alle processen rondom de oliewinning naar de omgeving van Schoonebeek (terug) te brengen. Daartoe behoort ook de verwerking van het productiewater. Om de nieuwe plannen te realiseren is de NAM dan ook het gesprek aangegaan met de omwonenden aan de zogenaamde ontzorgingstafels. De NAM is gestart met de aanvraag van de benodigde vergunningen.

Het huidige onvoorspelbare overheidsbeleid en de stapeling van belastingmaatregelen hebben een negatieve impact op de winstgevendheid en het investeringsklimaat, ook in vergelijking met omringende landen. In nauwe samenwerking met Element NL blijft de NAM aandacht vragen bij de overheid voor deze problematiek.

Voor de activiteiten op zee is het H2Gateway-project een mooi voorbeeld van conventionele activiteiten die gaan bijdragen naar een duurzame energievoorziening. Blauwe waterstof is dan ook een mogelijk belangrijke stap naar verdere verduurzaming van ons energiesysteem.

In februari 2023 heeft de parlementaire enquêtecommissie haar eindrapport gepresenteerd. Het rapport laat in duidelijke bewoordingen weten dat de gaswinning Nederland grote welvaart heeft gebracht, maar dat dit ten koste is gegaan van de mensen in Groningen. Wij hebben als bedrijf een rol gespeeld in het laten ontstaan van deze crisis. Dit rapport heeft dat nog eens indringend op ons netvlies geplaatst. De NAM heeft waardering voor het werk dat door de parlementaire enquêtecommissie is verricht.

De NAM heeft als doel veilig en verantwoord aardgas te blijven produceren en daarmee Nederland van essentiële energie voorzien. We blijven daarbij inzetten op verdere kostenreducties en veilig werken.

Voor het Groningenveld geldt dat we nog steeds onder de instructie van de overheid werken en dat we in afwachting zijn van een definitief besluit over een datum waarop het Groningen gasveld kan worden gesloten.

Jaarrekening

Balans per 31 december 2022

(na resultaatbestemming)

(x 1 miljoen euro)

Activa		31 december 2022		31 december 2021	
Vaste activa					
Materiële vaste activa	6.	601		931	
Financiële vaste activa	7.	85		232	
			686		1.163
Vlottende activa					
Vorraden	8.	38		31	
Vorderingen en overlopende activa	9.	8.169		1.685	
Deposito aandeelhouders	10.	11.084		5.066	
Liquide middelen	10.	27		41	
		<u>11.111</u>		<u>5.107</u>	
			<u>19.318</u>		<u>6.823</u>
			20.004		7.986
Passiva					
Eigen Vermogen					
Aandelenkapitaal	11.	14		14	
Overige Reserves	11.	<u>3.034</u>		<u>601</u>	
			3.048		615
Voorzieningen	12.		4.888		5.492
Langlopende schulden	13.		143		173
Kortlopende schulden en overlopende passiva	14.		11.925		1.706
			<u>20.004</u>		<u>7.986</u>

Winst-en-verliesrekening over 2022

(x 1 miljoen euro)	Ref.	<u>2022</u>	<u>2021</u>
NETTO OMZET	16.	9.632	2.939
Overige bedrijfsopbrengsten	17.	<u>69</u>	<u>57</u>
SOM DER BEDRIJFSOPBRENGSTEN		9.701	2.996
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	18.	(514)	(611)
Lonen en salarissen	19.	(55)	(50)
Sociale lasten	19.	(18)	(15)
Afschrijvingen op materiële vaste activa	6.	(177)	(375)
Overige waardeveranderingen van materiële vaste activa	6.	(128)	(3)
Bijzondere waardevermindering van vlottende activa		(2)	(2)
Heffingen	20.	(444)	(81)
Overige bedrijfskosten	21.	<u>(408)</u>	<u>(1.342)</u>
SOM DER BEDRIJFSLASTEN		(1.746)	(2.479)
Rentebaten/lasten en soortgelijke kosten	22.	<u>275</u>	<u>(51)</u>
Resultaat voor belastingen		8.230	466
Belastingen	23.	(5.798)	(82)
Resultaat deelnemingen	29.	<u>1</u>	<u>1</u>
Resultaat na belastingen		2.433	385

Kasstroomoverzicht over 2022

(x 1 miljoen euro)	Ref.	2022	2021
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		7.956	518
<i>Aanpassingen voor:</i>			
Afschrijvingen	6.	177	375
Veranderingen in opruim- en verwijderingskosten	6.	57	(9)
Waardeverminderingen	6.	127	2
Resultaat desinvesteringen	6.	2	2
Mutatie voorzieningen	12.	(294)	844
Mutatie langlopende vordering	7.	6	13
Mutatie langlopende schulden	13.	(15)	(45)
		60	1.182
<i>Veranderingen in werkkapitaal</i>			
Mutatie voorraden	8.	(7)	1
Mutatie vorderingen en overlopende activa (exclusief winstbelastingen en GasTerra)	9.	(1.155)	(948)
Mutatie kortlopende schulden en overlopende passiva (exclusief winstbelastingen)	14.	5.841	596
		4.679	(351)
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		12.695	1.349
Betaalde interest		19	(24)
Betaalde winstbelasting		(1.049)	(19)
Financial lease - betaalde rente		(3)	(3)
		(1.033)	(46)
Kasstroom uit operationele activiteiten		11.662	1.303
Investerings in materiële vaste activa	6.	(33)	(30)
Ontvangsten uit desinvesteringen in materiële vaste activa		-	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		(33)	(30)
Betaald dividend	11.	-	-
Financiële lease – aflossing		(15)	(4)
Leningen en deposito('s) GasTerra		(5.610)	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		(5.625)	(4)
Toename/(afname) geldmiddelen/deposito's aandeelhouders	10.	6.004	1.269
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:			
Stand per 1 januari		5.107	3.838
Mutatie boekjaar		6.004	1.269
Stand per 31 december		11.111	5.107

1. Algemene toelichting

1.1. Activiteiten

De Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. ("NAM") richt zich op de exploratie, ontwikkeling, productie en verkoop van olie en gas in Nederland en het Nederlandse deel van het Continentaal Plat. Gas wordt verkocht in Nederland en olie deels in het buitenland, voornamelijk in Duitsland.

1.2. Continuïteit

Door de winst na belastingen van 2,43 miljard euro is het eigen vermogen van de NAM per 31 december 2022 toegenomen tot 3,03 miljard euro. De posten Deposito's aandeelhouders en Liquide middelen zijn in 2022 sterk gestegen tot een totaal van 11,11 miljard euro per 31 december 2022. De financiering van de activiteiten vindt plaats uit eigen middelen. Tevens heeft de NAM een lening en deposito overeenkomst met beide aandeelhouders met een kredietfaciliteit van 1,36 miljard euro. De NAM heeft geen bankleningen of hypotheek opgenomen.

De financiële resultaten en kasstromen van de NAM worden beïnvloed door olie- en gasprijzen. Deze hebben gedurende de COVID-19 uitbraak een sterke afname laten zien, gevolgd door een toename in de loop van 2021 die verder is versterkt door de gevolgen van de oorlog in de Oekraïne waardoor de gasprijzen in 2022 een recordniveau hebben bereikt. De gasprijzen in het eerste kwartaal van 2023 en de vooruitzichten voor de rest van 2023 zijn dusdanig dat de in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de vennootschap.

1.3. Vestigingsadres

De NAM heeft 's-Gravenhage als statutaire vestigingsplaats, feitelijke vestigingsplaats is Assen, Schepermaat 2, geregistreerd bij het handelsregister Kamer van Koophandel onder nummer 04008869.

1.4. Groepsverhoudingen

De aandelen van de NAM worden voor 50% gehouden door Shell Nederland B.V. gevestigd te 's-Gravenhage en voor 50% door ExxonMobil Holding Company Holland LLC. gevestigd te Breda.

1.5. Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de NAM zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

1.6. Enkelvoudige jaarrekening

Per 31 december 2022 heeft de NAM B.V. twee dochtermaatschappijen, NAM Pipeline B.V. en NAM Offshore B.V., beide met statutaire vestigingsplaats 's-Gravenhage. De NAM houdt 100% van de aandelen van deze vennootschappen. De gezamenlijke betekenis van de activiteiten van deze dochtermaatschappijen zijn te verwaarlozen op het geheel, en wordt derhalve op basis van artikel 2: 407 lid 1 BW niet meegenomen in de consolidatiekring. Om die reden wordt alleen een enkelvoudige jaarrekening opgesteld. De jaarrekening van NAM Pipeline B.V. wordt zelfstandig gedeponereerd. NAM Offshore B.V. is opgericht op 16 mei 2022 in het kader van de herstructurering zoals beschreven in hoofdstuk 2 van het Bestuursverslag. De vennootschap heeft per 31 december 2022 nog geen activa en passiva en er zijn geen activiteiten verricht in 2022.

De waardering van deze dochters vindt plaats op basis van de netto vermogenswaarde welke wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover de NAM B.V. in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening opgenomen.

Deze jaarrekening is opgemaakt op 22 juni 2023.

1.7. Verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer de NAM transacties verricht met haar bestuurders, haar leidinggevende functionarissen, aan haar directe aandeelhouders of met directe aandeelhouders verbonden partijen. Transacties tussen de NAM en de verbonden partijen worden op basis van marktconforme voorwaarden afgehandeld, tenzij anders toegelicht.

1.8. Samenwerkingsverbanden

De NAM oefent haar activiteiten grotendeels uit in samenwerkingsverbanden die middels contractuele overeenkomsten (overeenkomst van samenwerking of Joint Operating Agreement) geregeld zijn. De NAM heeft de zeggenschap, stemrechten, rechten en verplichtingen die voortvloeien uit deze overeenkomsten beoordeeld. De conclusie is dat de NAM gezamenlijke zeggenschap heeft met één of meerdere partijen bij de overeenkomsten. De NAM heeft samen met de andere partijen in de gezamenlijke overeenkomst, rechten op de activa en is aansprakelijk voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomsten. In de jaarrekening van de NAM is haar belang in die gezamenlijke bedrijfsactiviteiten verwerkt door de activa, verplichtingen, opbrengsten en lasten voor haar aandeel op te nemen.

Voorbeelden van samenwerkingsverbanden waarin gezamenlijke bedrijfsactiviteiten worden uitgevoerd en waarbij de NAM de operator is, zijn de JDA Unit, Noord Friesland, Drenthe en Schoonebeek.

1.9. Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en deposito's die uitstaan bij aandeelhouders. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een berekende gemiddelde koers indien dit niet tot materiële verschillen leidt met de koers op transactiedatum. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder het aangaan van een financiële lease, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

2. *Algemene grondslagen*

2.1. *Algemeen*

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

In de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting op de jaarrekening.

2.2. *Vergelijking met voorgaand jaar*

Op basis van artikel 363 lid 5 BW 2 zijn in deze enkelvoudige jaarrekening voor alle posten vergelijkende cijfers van voorgaand jaar opgenomen. Indien van toepassing, zijn de vergelijkende cijfers van vorig jaar aangepast om beter inzicht te verschaffen, zonder effect op het vermogen danwel het resultaat.

2.3. *Vreemde valuta*

De jaarrekening is opgesteld in euro's. Dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van de NAM. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Niet-monetaire balansposten in vreemde valuta die zijn gewaardeerd op historische kosten, worden omgerekend tegen de functionele valutakoers op transactiedatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst-en-verliesrekening.

2.4. *Leasing*

2.4.1. *Financiële leasing*

De vennootschap leaset activa. Hierbij heeft de vennootschap grotendeels de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom van deze activa. Deze activa worden geactiveerd in de balans bij aanvang van het leasecontract tegen de reële waarde van het actief of de lagere contante waarde van de minimale leasetermijnen. De te betalen leasetermijnen worden op annuïtaire wijze verdeeld in een aflossings- en een rentecomponent.

De rentecomponent wordt gedurende de looptijd van het contract verantwoord in de winst-en-verliesrekening met een vast rentepercentage over de gemiddelde resterende aflossingscomponent. De relevante activa worden afgeschreven over de resterende gebruiksduur of, indien korter, over de looptijd van het contract.

2.4.2. *Operationele leasing*

Bij de vennootschap bestaan er leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vennootschap ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing en opgenomen onder 15. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen. Leasebetalingen worden, op lineaire basis verwerkt in de winst- en- verliesrekening over de looptijd van het contract.

2.5. *Kosten van vergunningen*

Uitgaven voor het verkrijgen van vergunningen worden direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening als deze onder 1 miljoen euro zijn.

2.6. *Emissierechten*

De samenwerkingsverbanden moeten voldoen aan de wetgeving ter vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. In het geval de NAM optreedt als operator in de samenwerkingsverbanden, dan verhandelt de NAM als operator de emissierechten namens de partners in de samenwerkingsverbanden. De emissierechten worden opgenomen in de balans tegen de aankoop prijs op moment van verkrijging. Als de NAM als operator emissierechten bijkoopt of verkoopt wordt het deel voor de samenwerkingsverbanden verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

2.7. Olie- en gasreserves

De olie- en gasreserves worden niet gewaardeerd op de balans. Olie- en gasreserves worden enkel gebruikt voor berekeningen die geschieden op basis van Unit of Productie, zoals de afschrijvingen van de vaste activa.

De bewezen en ontwikkelde olie- en gasreserves zijn geschat op basis van de beschikbare geologische en engineeringsgegevens. Alleen die volumes zijn meegenomen welke met een redelijke zekerheid kunnen worden vermarkt. Schattingen van bewezen en ontwikkelde olie- en gasreserves bevatten inherent een bepaalde mate van onzekerheid. Dit vereist interpretatie en wordt regelmatig herzien, hetzij naar boven of naar beneden, op basis van nieuwe informatie, zoals uit het boren van extra putten, observatiegegevens, veranderingen in de economische factoren, met inbegrip van de productieprijzen, winningskosten, contractvoorwaarden of ontwikkelingsplannen.

Wijzigingen in de ramingen van bewezen en ontwikkelde olie- en gasreserves worden prospectief verwerkt.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.1. Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden geactiveerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs indien het waarschijnlijk is dat deze activa toekomstige economische voordelen met zich mee brengen.

Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar paragraaf 3.2.

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen en bedrijfsmiddelen in ontwikkeling wordt niet afgeschreven.

Materiële vaste activa voor de olie- en gaswinning worden geactiveerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Materiële vaste activa voor de olie- en gaswinning worden afgeschreven op basis van de Unit of Productie methode van de bewezen ontwikkelde reserves en productieprofielen. Bij het bepalen van dit productieprofiel volgt de NAM de richtlijnen van het Petroleum Resource Management Systeem zoals gedefinieerd door de Society of Petroleum Engineers. Deze methode is in het algemeen gebaseerd op de schatting van de NAM van de bewezen ontwikkelde reserves en productieprofielen. Voor zover het productieprofiel van het olie- of gasveld de technische levensduur van het bijbehorende actief overstijgt, wordt dit actief lineair afgeschreven.

Exploratie- en evaluatieinvesteringen blijven opgenomen onder exploratie activiteiten totdat vaststaat of technisch en commercieel winbare koolwaterstoffen aangetroffen zijn of niet. In geval van succes wordt de investering overgeboekt naar de relevante materieel vast actief categorie, anders wordt de investering ineens ten laste van het resultaat gebracht. Exploratie- en evaluatieinvesteringen die langer dan twaalf maanden onder exploratieactiviteiten staan worden afgeschreven ten laste van het resultaat tenzij:

- Commercieel winbare reserves aangetroffen zijn en er concrete plannen zijn om deze winbare reserves te ontwikkelen;
- Activiteiten om te evalueren of de reserves commercieel winbaar zijn, onderhanden danwel concreet gepland zijn voor de nabije toekomst.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor verplichtingen tot herstel na afloop van het gebruik van het actief (ontmantelingskosten) wordt een voorziening getroffen voor het verwachte bedrag op het moment van activering. Dit bedrag wordt verwerkt als onderdeel van de boekwaarde van het actief waartegenover voor het gehele bedrag een voorziening wordt gevormd.

De geactiveerde opruim- en verwijderingskosten worden afgeschreven op basis van de Unit of Production methode tenzij het gerelateerde actief lineair wordt afgeschreven.

Een materieel vast actief wordt niet langer in de balans opgenomen na vervreemding of wanneer geen toekomstige prestatie-eenheden van het gebruik of de vervreemding worden verwacht. De bate of last die voortvloeit uit de desinvestering wordt in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

3.2. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardevermindervingsverlies wordt direct als last verwerkt in de

winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs of bij een niet-actieve markt wordt de opbrengstwaarde gebaseerd op de best beschikbare informatie omtrent het bedrag dat een rechtspersoon zou kunnen verkrijgen. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroomgenererende eenheid. Deze kasstromen worden contant gemaakt. De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden. Voor de schatting van de toekomstige kasstromen wordt gebruik gemaakt van prognoses van de operationele kosten, vraag en aanbod op de markt, verkoopprijzen en managementinschattingen. In het geval van exploratie en productie activa, worden de verwachte productie volumes verwerkt. Dit laatste houdt rekening met evaluaties van het veld en de prestaties van het reservoir en bevat verwachtingen over bewezen reserves en volumes die naar verwachting bewezen reserves worden in de toekomst (onbewezen volumes). De kasstroominschattingen worden verdisconteerd tegen de dan geldende disconteringsvoet. Bijzondere waardeverminderingen zijn omkeerbaar. Bijzondere waardeverminderingen en terugdraaiingen worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de vennootschap op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de vennootschap de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst-en-verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument.

Het waardeverminderingsverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

3.3. Financiële Vaste Activa

3.3.1. Deelnemingen

Niet geconsolideerde deelnemingen waarin de groep invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Voor de bepaling of sprake is van invloed van betekenis worden de financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten mede in aanmerking genomen. Overeenkomstig de vermogensmutatiemethode worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de groep in de nettovermogenswaarde. De nettovermogenswaarde wordt vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen; haar aandeel in de directe mutaties in het eigen vermogen van de deelneming vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening en verminderd met haar aandeel in de dividenduitkeringen van de deelnemingen. In de winst-en-verliesrekening wordt het aandeel van de groep in het resultaat van de deelnemingen opgenomen. Indien en voor zover de vennootschap niet zonder beperking uitkering van de positieve resultaten aan haar kan bewerkstelligen, worden de resultaten in een wettelijke reserve

opgenomen. Het aandeel van de groep in de rechtstreekse vermogensvermeerderingen en –verminderingen van de deelnemingen wordt ook in de wettelijke reserve opgenomen, met uitzondering van herwaarderings van activa die in de herwaarderingsreserve worden verwerkt.

3.3.2. Latente belastingvorderingen

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds en voortwaarts verrekenbare verliezen, met dien verstande dat latente belastingvorderingen alleen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend en verliezen kunnen worden gecompenseerd.

De berekening van de latente belastingvorderingen geschiedt tegen de in komende jaren verwachte effectieve tarieven, op basis van de huidige fiscale wetgeving. Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

De latente belastingvorderingen worden gesaldeerd met de latente belastingverplichtingen voor zover in overeenstemming met de vereisten als beschreven paragraaf 2.7.

3.4. Voorraden

De voorraden materialen- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen gemiddelde verkrijgingsprijzen of opbrengstwaarde indien lager. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

De voorraden voor ruwe olie en condensaat worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs c.q. vervaardigingsprijs of opbrengstwaarde indien lager. De vervaardigingsprijs wordt bepaald door voor ieder veld/leveringspunt de productiekosten te berekenen over de betreffende periode. Vervolgens wordt, om tot een vervaardigingsprijs te komen, de totale productie over diezelfde periode berekend en worden de kosten van vervaardiging gedeeld door de productie.

3.5. Vorderingen

3.5.1. Algemeen

Vorderingen (op derden) worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie en vervolgens gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.5.2. Vorderingen op partners

Vorderingen op joint venture partners worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.5.3. Onderlift posities/overlift posities

Onderlift posities worden opgenomen als een vordering, overlift posities worden opgenomen als schuld indien er nog rechten/plichten bestaan inzake olie- en condensaat leveringen als gevolg van de contractuele afspraken van deze producten binnen de samenwerkingsverbanden. Deze worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.6. Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.7. Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt geclassificeerd overeenkomstig de juridische realiteit.

3.8. Voorzieningen

3.8.1. Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Indien het effect van de tijdswaarde materieel is, worden de voorzieningen gewaardeerd tegen contante waarde met uitzondering van de voorziening latente belastingen. De gehanteerde disconteringsvoet voor voorzieningen met een overwegend langlopend karakter is 2,6% (2021: 1,0%). De gehanteerde disconteringsvoet voor voorzieningen met een overwegend kortlopend karakter is eveneens 2,6% (2021: 0%). De disconteringsvoet geeft zowel de actuele marktrente als de specifieke risico's met betrekking tot de verplichting weer.

3.8.2. Voorziening voor opruim- en verwijderingsverplichtingen

De bepaling van de voorzieningen voor opruim- en verwijderingsverplichtingen, die voornamelijk ontstaan in verband met olie- en gasproductie-installaties en pijpleidingen, zijn geschat op basis van de huidige eisen, technologieën en prijsniveaus behorend bij deze opruim- en verwijderingsverplichtingen. De contante waarde van deze voorziening wordt berekend op basis van de discontering over de economische levensduur van de activa. De verplichting wordt opgenomen samen met een overeenkomstig bedrag als onderdeel van de materiele vaste activa, als geactiveerde opruim- en verwijderingskosten in de periode waarin de verplichting ontstaat en waarin een redelijke schatting van de voorziening kan worden gemaakt. De effecten van veranderingen in de verplichting als gevolg van herzieningen betreffende de oorspronkelijke ramingen alsmede de economische levensduur van de voorziening worden prospectief verwerkt, in het algemeen geschiedt dit door een aanpassing van de opruim- en verwijderingsverplichtingen alsmede een aanpassing van de boekwaarde van het betreffende materieel vast actief.

3.8.3. Voorziening voor kosten als gevolg van aardbevingen

Deze voorziening is gevormd voor doorbelasting van kosten door de Staat aan de NAM voor afhandeling van aardbevingsgerelateerde schade en voor versterken voor veiligheid als gevolg van aardbevingen door gaswinning uit het Groningenveld.

Deze voorziening heeft betrekking op de doorbelasting van kosten van afhandeling van schadeclaims en van preventief versterken van gebouwen en infrastructuur, compensatiemaatregelen en uitvoeringskosten van de publieke organisaties die belast zijn met het uitvoeren van het schadeafhandelings- en versterkingsproces, respectievelijk het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG).

Bij het vaststellen van de voorziening voor fysieke gebouwschade is rekening gehouden met claims naar aanleiding van bevingen die tot balansdatum hebben plaatsgevonden. Daarnaast heeft een deel van deze voorziening betrekking op nog te verwachten claims als gevolg van eventuele toekomstige bevingen die ontstaan door productie in de periode tot balansdatum.

De voorziening voor doorbelasting van kosten voor preventief versterken is gebaseerd op een inschatting van de kosten voor inspecties, beoordelingen en uit te voeren versterkingsmaatregelen die noodzakelijk zijn om deze objecten te laten voldoen aan de veiligheidsnorm op basis van de laatste inzichten.

De voorziening voor compensatiemaatregelen (hieronder wordt begrepen: schade door waardedaling, derving woongenot en emotionele schade) is gebaseerd op een inschatting van het aantal claims en het verwachte gemiddelde compensatiebedrag rekening houdend met gerechtelijke uitspraken.

De voorziening voor uitvoeringskosten is gebaseerd op een inschatting van de verwachte uitvoeringskosten van het IMG en de NCG die ten laste behoren te komen van de NAM.

3.8.4. Voorziening voor bodemdaling

Een voorziening is gevormd voor de kosten inzake bodemdaling, welke zich kunnen voordoen tijdens en na de winningsfase en waarvoor het bedrijf aansprakelijk is. De schatting voor deze voorziening is gebaseerd op de onder de bodemdalingsovereenkomsten nog beschikbare bedragen en de meerjarenramingen welke zijn opgesteld door de verantwoordelijke onafhankelijke commissies bodemdaling van de desbetreffende regio's. De meerjarenramingen worden jaarlijks opnieuw beoordeeld. Op basis van deze gegevens wordt jaarlijks de contante waarde van deze voorziening berekend. Aanpassingen in de ramingen worden prospectief verwerkt. Deze voorziening wordt gevormd naar rato van de Unit of Production methode per veld.

3.8.5. Overige voorzieningen

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. De berekening van de voorziening is uitgevoerd door een onafhankelijke actuaire en hierin is onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en het verwachte personeelsverloop.

De voorziening reorganisatiekosten is gevormd indien op balansdatum een gedetailleerd plan is geformaliseerd en de gerechtvaardigde verwachting is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd. De kosten van deze voorziening worden ingeschat op basis van het aantal af te vloeien personeelsleden en de daarbij horende afvloeiingskosten per medewerker behorende bij het aantal dienstjaren en de salarisschaal.

Voor voorgenomen reorganisaties waarvoor per balansdatum nog geen plan is geformaliseerd en waarvoor pas na balansdatum hetzij de gerechtvaardigde verwachting is gewekt richting betrokken dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd, hetzij is gestart met de implementatie van het reorganisatieplan, is informatie opgenomen onder de gebeurtenissen na balansdatum.

3.8.6. Latente belastingverplichtingen

Latente belastingverplichtingen worden opgenomen voor belastbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds. De berekening van de latente belastingverplichtingen geschiedt tegen de voor de komende jaren verwachte effectieve tarieven. Latente belastingverplichtingen worden gewaardeerd op nominale waarde. De latente belastingverplichtingen worden gesaldeerd met de latente belastingvorderingen voor zover in overeenstemming met de vereisten als beschreven in paragraaf 2.7.

3.9. Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na de eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

3.10. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

3.11. Pensioenregeling

Het bedrijf heeft een toegezegd-pensioenregeling voor medewerkers die in dienst zijn getreden voor 1 juli 2013. Dit pensioen gaat in vanaf de pensioengerechtigde leeftijd. Het pensioenbedrag is afhankelijk van het gemiddelde salaris en het aantal jaren in dienst. Op balansdatum was de dekkingsgraad van het pensioenfonds 137,8% (2021: 129,9%).

Het pensioenfonds heeft afspraken gemaakt over de uitvoering van het pensioencontract. In dit contract zijn afspraken gemaakt over de lengte van het contract, het contributiepercentage en de bevoegdheden van het pensioenfonds.

De NAM past RJ 271.3 toe. De jaarlijkse pensioenbijdrage van de werkgever wordt gerapporteerd als personeelskosten.

Voor medewerkers die in dienst zijn getreden vanaf 1 juli 2013 is er een nieuw pensioenfonds opgericht. Middels een toegezegd-bijdrageregeling betaalt het bedrijf de benodigde pensioenpremies aan het pensioenfonds, welke worden beheerd door een externe service provider. Het beschikbaar pensioen op pensioengerechtigde leeftijd is afhankelijk van het rendement gemaakt op de ingelegde pensioenpremies en het daarbij gekozen risicoprofiel door de medewerker zelf. Voor het bedrijf zijn er geen verdere pensioenverplichtingen.

Als gevolg van wettelijke wijzigingen per 1 januari 2015, heeft het bedrijf een netto spaarregeling geïmplementeerd voor het pensioengevend salaris boven de fiscale grens. Deze regeling heeft betrekking op alle medewerkers en heeft het karakter van een toegezegde-bijdrageregeling plan. Het opgebouwde pensioenbedrag bij ingang van het pensioen is afhankelijk van de ingelegde pensioenbedragen en het daarbij behorende risicoprofiel welke is gekozen door de medewerker zelf. Voor het bedrijf zijn er geen verdere pensioenverplichtingen.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1. Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

4.2. Opbrengstverantwoording

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit verkoop van goederen en verlening van diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen. Netto-omzet wordt verantwoord op het moment dat de economische risico's en voordelen worden overgedragen en een betrouwbare schatting gemaakt kan worden van de opbrengsten en kosten verbonden aan de verkoop.

4.2.1. Verkoop van goederen

De omzet uit de verkoop van gas, olie en condensaat wordt verantwoord op het moment van levering; het moment waarop het eigendom en de risico van de goederen overgaan op de afnemer.

4.2.2. Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van gas gelieerde diensten geschiedt op basis van de periode waarin de diensten zijn verricht.

4.3. Overige bedrijfsopbrengsten

Onder overige bedrijfsopbrengsten worden resultaten verantwoord die niet rechtstreeks samenhangen met de levering van goederen of diensten in het kader van de normale, niet-incidentele bedrijfsactiviteiten. Deze opbrengsten worden toegerekend aan de verslagperiode in overeenstemming met de inhoud van de overeenkomst.

4.4. Bedrijfslasten

4.4.1. Algemeen

Bedrijfslasten bevatten directe en indirecte kosten, waaronder ontwikkelingskosten, productie kosten, onderhoudskosten en overige kosten die gemaakt zijn ten behoeve van de activiteiten.

4.4.2. Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten betreffen externe kosten die met name worden gemaakt voor de reguliere operationele activiteiten en onderhoud van bedrijfsmiddelen.

4.4.3. Personeelsbeloningen

Personeelsbeloningen zijn opgenomen in de winst-en-verliesrekening onder operationele kosten. Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk overheid.

4.4.4. Pensioenen

De NAM heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

4.4.5. Afschrijvingen op materiële vaste activa

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

4.4.6. Overheidssubsidies en overheidsheffingen

Exploitatiesubsidies worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd. Subsidies met betrekking tot (groene) investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Overheidsheffingen worden ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarop de overheidsheffingen betrekking hebben. De meest significante afdrachten die hieronder vallen, betreffen de cijns-heffingen. Cijns wordt geheven op basis van de Mijnbouwwet over de omzet per onshore en offshore productievergunningen (post 1965). De heffingsgrondslag wordt bepaald door het productievolume (minus productie voor transport en eigen gebruik) en de verkoopprijs. Heffingen worden opgenomen voor de periode waarop deze betrekking heeft.

4.5. Financiële baten en lasten

4.5.1. Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

4.5.2. Koersverschillen

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst-en -verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen.

4.6. Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Naast de reguliere winstbelastingen worden ook de belastingen voor Winsttaandeel en Staatsaandeel verantwoord onder deze titel. Per vergunning zijn naast de vennootschapsbelasting één of meerdere van deze belastingen van toepassing.

Winsttaandeel betreft een belasting op grond van de Mijnbouwwet. Deze wet garandeert een gecombineerde belasting van 50% van winstaandeel en vennootschapsbelasting over het belastbare bedrag per winningsvergunning (post 1965).

Het Staatsaandeel tarief bedraagt 10% en wordt geheven over de inkomsten uit de productie van de pre-1965 vergunningen. Uitzondering hierop is de Groningen vergunning, waarvan de inkomsten met ingang van 2018 belast worden naar een gecombineerd tarief van 50% conform de Mijnbouwwet.

In navolging van de Europese verordening voor een noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen heeft de regering een tijdelijke solidariteitsbijdrage ingevoerd. Met terugwerkende kracht vanaf 1 januari wordt voor boekjaar 2022 een belasting geheven van bedrijven die in 2022 ten minste 75% van hun omzet behalen met economische activiteiten op het gebied van winning van koolwaterstoffen, mijnbouw, de raffinage van aardolie of de vervaardiging van cokesovenproducten. Bedrijven met een winst voor de vennootschapsbelasting in 2022 groter dan 120% van de gemiddelde winst over de jaren 2018 tot en met 2021 worden voor dat deel extra belast. Het belastingtarief hiervoor bedraagt 33%.

5. Financiële instrumenten en risicobeheersing

5.1. Marktrisico

5.1.1. Valutarisico

De NAM handelt voornamelijk in de functionele valuta. Het valutarisico is mede hierdoor minimaal.

5.1.2. Prijsrisico

Het prijsrisico ten aanzien van de financiële activa en verplichtingen is beperkt.

5.1.3. Rente- en kasstroomrisico

De NAM zet haar tijdelijk overtollige kasmiddelen uit bij de aandeelhouders tegen een variabele rente die is gebaseerd op de marktrente (EURIBOR). Ook de ontvangen deposito's van GasTerra B.V. (hierna: GasTerra) en de verstrekte leningen aan GasTerra kennen een variabele rente gebaseerd op de marktrente (EURIBOR). Gegeven de korte looptijden is het rente- en kasstroomrisico beperkt.

5.2. Kredietrisico

Het kredietrisico op vorderingen is laag. De NAM verkoopt hoofdzakelijk aan kredietwaardige tegenpartijen. Deposito's worden enkel geplaatst bij de aandeelhouders.

5.3. Liquiditeitsrisico

De NAM maakt gebruik van één bank. Tijdelijk overtollige kasmiddelen worden bij de aandeelhouders geplaatst. Hierdoor is de exposure op de bank beperkt. De NAM heeft een kredietfaciliteit ter hoogte van 1,36 miljard euro bij de aandeelhouders voor werkkapitaal financiering.

5.4. Reële waarde

De reële waarde van de financiële instrumenten is bepaald met behulp van beschikbare marktinformatie en schattingsmethoden.

6. Materiële vaste activa

(x 1 miljoen euro)

Stand per 1 januari 2022

	<i>Machines en installaties</i>	<i>Bedrijfsgebouwen en -terreinen</i>	<i>Andere vaste bedrijfsmiddelen</i>	<i>Geactiveerde opruim- en verwijderingskosten</i>	<i>Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa</i>	<i>Totaal</i>
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	9.241	130	190	1.376	45	10.982
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	(8.555)	(121)	(170)	(1.205)	0	(10.051)
Boekwaarden	686	9	20	171	45	931

Mutaties

Investeringsen	11	0	0	0	22	33
Afschrijvingen	(157)	(2)	(1)	(17)	0	(177)
Veranderingen in opruim- en verwijderingskosten	0	0	0	(57)	0	(57)
Desinvesteringen	(3)	(5)	(4)	0	0	(12)
Waardeverminderingen	(102)	0	(8)	(16)	(1)	(127)
Terugneming van waardevermindering	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen desinvesteringen	3	4	3	0	0	10
Saldo	(248)	(3)	(10)	(90)	21	(330)

Stand per 31 december 2022

Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	9,249	125	186	1,319	66	10,945
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	(8,811)	(119)	(176)	(1,238)	0	(10,344)
Boekwaarden	438	6	10	81	66	601
Afschrijvingspercentages	0 -10%	0 -5%	0 -10%	0 -15%		

Indien voor een materieel vast actief sprake is van kosten die samenhangen met verplichtingen inzake ontmanteling en verwijdering van het actief en het herstel van het terrein waar het actief zich bevindt en deze verplichting wordt veroorzaakt door het neerzetten van het actief, worden deze kosten van herstel opgenomen als onderdeel van de boekwaarde van het actief, en gelijktijdig wordt een voorziening opgenomen voor hetzelfde bedrag.

In 2022 is een waardevermindering geboekt van 125 miljoen euro voor materiële vaste activa die relateren aan de olieproductie in Schoonebeek. De aanleiding hiervoor is gelegen in het feit dat Schoonebeek momenteel niet produceert. De NAM is voornemens de productie op termijn te herstarten waarbij wordt beoogd het productiewater te injecteren in lege gasvelden in Drenthe. Voorgaande heeft gevolgen voor de productiecapaciteit waardoor de verwachting is dat toekomstige kasstromen lager zullen uitvallen. Daarnaast hebben de verwachte hogere gasprijzen een negatieve invloed op de toekomstige kasstromen. Voor de olieproductie in Schoonebeek wordt stoom gebruikt die wordt gegenereerd door gas aangedreven boilers. Het waardeverminderingverlies is bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van de activa en de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde is gebaseerd op kasstroomprognoses tot en met 2038. De gehanteerde disconteringsvoet is 6,5% na belastingen. Naast deze waardevermindering is tevens een versnelde afschrijving geboekt van 78 miljoen euro voor materiële vaste activa die relateren aan de olieproductie in Schoonebeek en naar verwachting niet meer zullen worden gebruikt.

De boekwaarden van activa onder financiële leasing, die niet in juridisch eigendom worden gehouden door de NAM, zijn als volgt:

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
(x 1 miljoen euro)		
Machines, installaties en andere vaste bedrijfsmiddelen	10	19

7. Financiële vaste activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
(x 1 miljoen euro)		
Latente belastingvorderingen	35	176
Deelnemingen	18	18
Vorderingen op partners	22	24
Overige vorderingen	10	14
	85	232

Onder de latente belastingvorderingen is per 31 december 2022 een post opgenomen uit hoofde van een actieve belastinglatentie voor belastbare tijdelijke verschillen tussen de commerciële (bedrijfseconomische) en fiscale waardering van materiële vaste activa en onderhanden projecten, bodemdaling voorziening, opruim- en verwijderingsverplichtingen en financiële leases ter grootte van 35 miljoen euro (2021: 61 miljoen euro). Daarnaast was per 31 december 2021 een post opgenomen uit hoofde van een beschikbare voorwaartse verliescompensatie voor Winsttaandeel ter grootte van 115 miljoen euro. Deze beschikbare voorwaartse verliescompensatie is in 2022 geheel benut.

Het verloop van de deelnemingen kan als volgt worden gespecificeerd:

	<u>31-12-2022</u>
(x 1 miljoen euro)	
Boekwaarde aanvang boekjaar	18
Resultaat deelnemingen	1
Uitgekeerd dividend	(1)
	18

De vorderingen op partners betreffen de in de toekomst nog door te belasten kosten gerelateerd aan personeelsvoorzieningen en leases en zijn verantwoord onder de financiële vaste activa.

8. Voorraden

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
(x 1 miljoen euro)		
Materialen- en hulpstoffen	35	30
Gereed product	3	1
	38	31

In 2022 is 2 miljoen euro afgewaardeerd (2021: 1 miljoen euro) van de voorraden en verantwoord in de winst- en-verliesrekening als afwaardering.

9. *Vorderingen en overlopende activa*

	31-12-2022	31-12-2021
(x 1 miljoen euro)		
Handelsdebiteuren	2.226	907
Belastingen en premies sociale verzekeringen	0	284
Vorderingen op GasTerra	5.610	0
Vorderingen op partners	295	35
Overige vorderingen	38	459
	8.169	1.685

De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd. De looptijd van de vorderingen en overlopende activa langer dan één jaar in 2022 is nihil (2021: nihil).

9.1. *Handelsdebiteuren*

Voor de handelsdebiteuren is geen voorziening voor dubieuze debiteuren gevormd (2021: idem) en alle vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar (2021: idem).

9.2. *Belastingen en premies sociale verzekeringen*

	31-12-2022	31-12-2021
(x 1 miljoen euro)		
Omzetbelasting	0	3
Vennootschapsbelasting en belastingen voor Winstaandeel en Staatsaandeel	0	281
	0	284

De posten Omzetbelasting en Vennootschapsbelasting en belastingen voor Winstaandeel en Staatsaandeel per 31 december 2022 zijn opgenomen onder de post Kortlopende schulden en overlopende passiva.

9.3. *Vorderingen op GasTerra*

De NAM en EBN B.V. als partijen in de Maatschap Groningen enerzijds en GasTerra anderzijds zijn in 2022 een faciliteit overeengekomen voor de financiering van het door GasTerra in te kopen en te injecteren werkgas in de ondergrondse gasbergingen Norg en Gripskerk. De totale faciliteit bedraagt 10 miljard euro en bestaat uit een gecommiteerd deel van 2,5 miljard euro met een looptijd tot en met 31 december 2024 en een ongecommiteerd deel van 7,5 miljard euro met een looptijd tot en met 1 juni 2023. Het rentepercentage is gebaseerd op EURIBOR plus een opslag van 50 basispunten. Het aandeel van de NAM in deze faciliteit bedraagt 60%. Per 31 december 2022 heeft de NAM leningen versterkt uit deze faciliteit ter grootte van 5,4 miljard euro. Daarnaast is per 31 december 2022 een lening verstrekt aan GasTerra van 210 miljoen euro uit hoofde van de reguliere krediet- en depositofaciliteit tussen de NAM en EBN B.V. enerzijds en GasTerra anderzijds. Het rentepercentage is gebaseerd op EURIBOR plus een opslag van 30 basispunten.

In april 2023 zijn de faciliteit voor de financiering van het werkgas en de reguliere krediet- en depositofaciliteit samengevoegd in één herziene faciliteit. Deze faciliteit bestaat uit een deel van 4,4 miljard euro, waarvan 2,5 miljard euro gecommiteerd, met een looptijd tot en met 31 december 2024 en een ongecommiteerd deel van 7,5 miljard euro met een looptijd tot 1 maart 2024. Het rentepercentage is gebaseerd op EURIBOR plus een opslag van 50 basispunten.

9.4. Overige vorderingen

	31-12-2022	31-12-2021
(x 1 miljoen euro)		
Onderlift positie onder overige vorderingen	1	4
Overlopende activa	20	20
Overig	17	435
	38	459

Onder “Overig” was per 31 december 2021 een vordering opgenomen voor de vergoeding uit hoofde van het Norg Akkoord die betrekking had op de gasjaren 2019-2020 en 2020-2021. Deze vergoeding is ontvangen in 2022. De vergoeding die toeziet op het gasjaar 2021-2022 is eveneens reeds in 2022 ontvangen.

10. Liquide middelen en deposito's

De onder geldmiddelen opgenomen deposito's betreffen de uitstaande deposito's bij de financieringsentiteit(en) van de aandeelhouders ad 11,08 miljard euro (2021: 5,07 miljard euro). Deze hebben een looptijd korter dan 1 maand en staan volledig ter vrije beschikking.

11. Eigen Vermogen

Het maatschappelijk aandelen kapitaal en geplaatst kapitaal van het bedrijf bedraagt 13.613.406 euro en bestaat uit 60 gewone aandelen, welke zijn uitgegeven en volledig volgestort. De nominale waarde per aandeel bedraagt 226.890,10 euro. In 2022 zijn geen aandelen geplaatst.

	Aandelen- kapitaal	Overige Reserves	Onverdeelde winst	Totaal
(x 1 miljoen euro)				
Stand per 1 januari 2021	14	216	-	230
Mutaties				
Resultaat boekjaar	-	-	385	385
Winstbestemming	-	385	(385)	-
Stand per 31 december 2021	14	601	-	615
Mutaties				
Resultaat boekjaar	-	-	2.433	2.433
Winstbestemming	-	2.433	(2.433)	-
Stand per 31 december 2022	14	3.034	-	3.048

Volgens de statuten van de vennootschap staan onverdeelde winsten ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. In het Akkoord op Hoofdlijnen van 25 juni 2018 tussen de aandeelhouders van de NAM en de minister van Economische Zaken en Klimaat is overeengekomen de winst niet uit te keren en toe te voegen aan de reserves. Dividenduitkeringen zijn pas toegestaan indien aan de voorwaarden wordt voldaan van het Akkoord op Hoofdlijnen.

12. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	<i>Opruim- en Verwijderings- voorziening</i>	<i>Latente belasting- verplichtingen</i>	<i>Aardbeving- gerelateerde voorziening</i>	<i>Bodemdaling voorziening</i>	<i>Overige voorzieningen</i>	<i>Totaal</i>
(x 1 miljoen euro)						
Stand per 1 januari 2022	2.035	86	2.932	419	20	5.492
Dotatie	0	0	435	42	5	482
Aanpassing disconteringsvoet	(106)	-	(140)	(44)	-	(290)
Vrijval	(51)	(51)	(44)	-	(6)	(152)
Onttrekkingen	(48)	-	(624)	(1)	(2)	(675)
Reclassificaties	-	-	-	-	-	-
Oprenting (indien contante waarde wordt toegepast)	25	-	-	6	-	31
Stand per 31 december 2022	1.855	35	2.559	422	17	4.888

Van de voorzieningen is een bedrag van 922 miljoen euro (2021: 963 miljoen euro) als kortlopend (korter dan een jaar) aan te merken.

12.1. Opruim- en verwijderingsverplichtingen

Deze voorziening dient ter dekking van de toekomstige kosten voor de opruim- en verwijderingsverplichting voor het deel van de olie- en gaswinningsinstallaties in eigendom van de NAM.

De belangrijkste onzekerheid in de voorziening betreft de inschatting van de toekomstige kosten op het moment dat de activiteit wordt uitgevoerd. De uiteindelijke onttrekking van de voorziening kan dus afwijken van de huidige geschatte kosten. De gehanteerde disconteringsvoet is 2,6% (2021: 1,0%).

12.2. Latente belastingverplichtingen

Voor belastbare tijdelijke verschillen tussen de commerciële (bedrijfseconomische) en fiscale waardering van materiële vaste activa en onderhanden projecten, bodemdaling voorziening, opruim- en verwijderingsverplichtingen, financiële leases en voorwaarts verrekenbare verliezen is een voorziening voor latente belastingverplichtingen gevormd.

12.3. Voorziening voor kosten als gevolg van aardbevingen

Deze voorziening heeft betrekking op doorbelasting van kosten door de Staat aan de NAM als gevolg van de aardbevingen door gaswinning uit het Groningenveld. Deze voorziening heeft betrekking op schadeclaims, preventief versterken van gebouwen en infrastructuur, compensatiemaatregelen en uitvoeringskosten van de publieke organisaties belast met het uitvoeren van het schadeafhandelings- en versterkingsproces, respectievelijk het IMG en de NCG. De NAM staat volledig op afstand van zowel de schadeafhandeling als het versterkingsproces. De nog lopende regelingen, onder meer de nieuwbouw- en waarderegeling, zijn overgedragen aan de NCG respectievelijk het IMG. De werkzaamheden van het Centrum Veilig Wonen (CVW) voor de uitvoering van de versterking zijn in 2020 volledig overgegaan naar de NCG. Als gevolg van het volledig op afstand komen te staan van de NAM is de onzekerheid rond de inschatting van de voorziening toegenomen.

Er bestaat tussen de NAM en de overheid een verschil van mening over de rechtmatigheid van de doorbelasting aan de NAM van een gedeelte van de kosten voor schadeafhandeling en versterking. De minister heeft de Tweede Kamer hierover geïnformeerd. De NAM is van mening dat kosten waarover geen contractuele afspraken zijn gemaakt, kosten voor versterking die niet nodig zijn om aan de veiligheidsnorm te voldoen (gebaseerd op de laatste inzichten) en kosten voor schade die niet veroorzaakt is door aardbevingen, niet aan de NAM kunnen worden doorbelast. Op dit moment is de NAM slechts beperkt in staat om te beoordelen welk deel van de

doorbelaste kosten tot NAM's aansprakelijkheid behoort. In januari 2022 heeft de NAM twee arbitrageaanvragen ingediend bij het Nederlands Arbitrage Instituut teneinde een onafhankelijk oordeel te verkrijgen over welke kosten op basis van de gemaakte afspraken doorbelast kunnen worden. Vanaf 1 juli 2020 worden de kosten van schadeafhandeling door het IMG aan de NAM doorbelast door middel van wettelijke heffingen. Om dezelfde redenen als hiervoor beschreven heeft de NAM bezwaar ingediend tegen de opgelegde heffingen voor de kosten van afhandeling van fysieke schade en waardedaling.

De voorziening is bepaald aan de hand van de meest recente inzichten van de NAM ten tijde van de opmaak van de jaarrekening en mede gebaseerd op de beschikbare informatie zoals verstrekt door onder meer de minister, de NCG en het IMG. De informatievoorziening vanuit de overheid naar de NAM is beperkt en vergroot het schattingsrisico voor de NAM in het bepalen van haar voorzieningen voor schadeafhandeling en versterken. Door de beperkte informatie die de NAM ter beschikking staat en het geschil tussen de NAM en de overheid over de rechtmatigheid van een deel van de kosten, kan er een verschil ontstaan tussen de huidige voorziening en de daadwerkelijke kosten voor de NAM.

De uiteindelijke omvang van deze kosten is in sterke mate afhankelijk van nieuwe informatie en inzichten over de aantallen, kosten en timing van schadevergoedingen en te versterken gebouwen, de te hanteren versterkingsnormen en uitkomsten van arbitrages dan wel gerechtelijke procedures en de uitvoering van compensatieregelingen.

De gehanteerde disconteringsvoet is 2,6% (2021: 0%).

12.4. Bodemdaling

De voorziening voor bodemdaling, die dient ter dekking van de toekomstige kosten voor de verplichting inzake bodemdaling, welke zich kunnen voordoen tijdens en na de winningsfase, waarvoor de NAM aansprakelijk is.

De belangrijkste onzekerheden in de voorzieningen betreft de inschatting van de toekomstige kosten en het moment wanneer deze plaatsvinden. De uiteindelijke onttrekking van de voorziening kan dus afwijken van de huidige geschatte kosten. De gehanteerde disconteringsvoet is 2,6% (2021: 1,0%).

12.5. Overige voorzieningen

Deze voorziening bestaat onder andere uit een voorziening voor reorganisatiekosten, verplichtingen die zijn opgenomen voor arbeidsongeschiktheidskosten alsmede toekomstige uitkeringen die voortkomen uit overige aanvullende arbeidsvoorwaarden zoals jubileumuitkeringen.

13. Langlopende Schulden

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
(x 1 miljoen euro)		
Financiële leaseverplichtingen	38	53
Overige schulden (Regiofonds)	105	120
	143	173

13.1. Financiële leaseverplichtingen

De financiële leaseverplichtingen zijn als volgt onder te verdelen:

	Contante waarde		Minimale betalingen leasetermijnen	
	31-12- 2022	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021
(x 1 miljoen euro)				
Verplichtingen < 1 jaar	4	4	7	7
Verplichtingen > 1 jaar en < 5 jaar	9	17	18	29
Verplichtingen > 5 jaar	29	36	41	50
	42	57	66	86
Af: toekomstige rente	-	-	(24)	(29)
	42	57	42	57

De financiële leaseverplichtingen met een looptijd korter dan 1 jaar zijn onder de kortlopende schulden opgenomen.

De gemiddelde rentevoet bedraagt 7% (2021: 7%). Het bedrag dat aan voorwaardelijke leasebetalingen in de winst-en-verliesrekening is verwerkt bedraagt 4 miljoen euro (2021: 3 miljoen euro).

13.2. Overige Schulden – Regiofonds bijdrage

De schulden ten behoeve van het regiofonds zijn als volgt onder te verdelen:

	31-12- 2022	31-12-2021
(x 1 miljoen euro)		
Verplichtingen < 1 jaar	15	15
Verplichtingen > 1 jaar en < 5 jaar	60	60
Verplichtingen > 5 jaar	30	45
	105	120

Onder de langlopende schulden is NAM's verplichting opgenomen voortvloeiend uit de bepaling van het Akkoord op Hoofdpijnen om bij te dragen aan "perspectief voor de regio". Op grond van deze bepaling dient de NAM een bedrag van totaal 300 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de jaren 2018 tot en met 2029 voor de versterking van de economie en leefbaarheid die de regio Groningen ondersteunen. Over deze bijdrage is geen rente verschuldigd en de einddatum van deze verplichting is 1 juli 2029, eveneens zijn geen zekerheden verstrekt voor deze verplichting. Tot aan de balansdatum van 31 december 2022 is 195 miljoen euro voldaan.

14. Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
(x 1 miljoen euro)		
Schulden groepsmaatschappijen	19	19
Financiële leaseverplichtingen	3	4
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	3.405	377
Belastingen, heffingen en premies sociale verzekeringen	6.354	200
Overige schulden en overlopende passiva	2.144	1.106
	11.925	1.706

Alle kortlopende schulden met uitzondering van Belastingen, heffingen en premies sociale verzekeringen hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar (2021: idem). De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan.

De toename van de post Schulden aan leveranciers en handelskredieten houdt voornamelijk verband met een schuld aan GasTerra inzake de volume-onafhankelijke vergoeding zoals nader toegelicht onder 15. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

14.1. Belastingen, heffingen en premies sociale verzekeringen

	31-12-2022	31-12-2021
(x 1 miljoen euro)		
Vennootschapsbelasting	1.399	124
Winsttaandeel	1.260	0
Solidariteitsbijdrage	1.843	0
Omzetbelasting	1.429	0
Cijns	423	76
	6.354	200

De te betalen Vennootschapsbelasting en Winsttaandeel hebben een looptijd van korter dan een jaar. De Solidariteitsbijdrage is een inschatting van het te betalen bedrag op basis van huidig beschikbare inzichten en schattingen met het voorzichtigheidsprincipe als leidraad hanterend. Op basis van de Wet tijdelijke solidariteitsbijdrage dient deze binnen 17 maanden na 31 december 2022 te worden aangegeven en voldaan.

14.2. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
(x 1 miljoen euro)		
Vooruitgefactureerde omzet	1.327	0
Nog te ontvangen facturen en heffingen	700	987
Vooruitontvangen betalingen	69	69
Overlifts	3	4
Personeelsgerelateerde verplichtingen	38	39
Overig	7	7
	2.144	1.106

Onder de Nog te ontvangen facturen en heffingen zijn hoofdzakelijk kosten voor de facturen van de NCG vanaf het vierde kwartaal van 2022 en heffingen van het IMG vanaf het eerste kwartaal van 2022 opgenomen die de NAM per balansdatum nog verwacht. Daarnaast is onder de Nog te ontvangen facturen en heffingen het deel

opgenomen van de facturen van de NCG die niet volledig door de NAM zijn betaald als gevolg van het verschil van mening tussen de NAM en de overheid over de rechtmatigheid van een gedeelte van de kosten voor versterking.

De Vooruitgefactureerde omzet heeft voor 1,1 miljard euro betrekking op de verkoop aan GasTerra van het per 1 april 2022 aanwezige werkgas en het gedurende 2022 vanuit het Groningenveld geïnjecteerde werkgas in de ondergrondse gasopslag Norg. Een deel van dit werkgas was per 31 december 2022 nog niet verkocht door GasTerra en was daarmee nog aanwezig in de gasopslag. De NAM loopt een economisch risico over de verkoop van dit werkgas door GasTerra aan derden vanwege de vaste winstafpraak tussen de NAM en de aandeelhouders van GasTerra. Zie voor een verdere toelichting op deze vaste winstafpraak paragraaf 15. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen. Dientengevolge is dit deel van de omzet inzake de verkoop van werkgas van de NAM aan GasTerra opgenomen als Vooruitgefactureerde omzet. Daarnaast heeft 0,2 miljard euro betrekking op een vooruitgefactureerd deel van de vergoeding uit hoofde van het Norg Akkoord.

15. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Als gevolg van onder meer het Kabinetsbesluit van 17 januari 2014 over de door gaswinning uit het Groningenveld veroorzaakte aardbevingen, alsmede diverse tussen de NAM en de Staat gesloten overeenkomsten waaronder de Tijdelijke overeenkomst schadeafhandeling Groningen van 7 februari 2018, het Akkoord op Hoofdpijnen van 25 juni 2018, de Interim betalingsovereenkomst versterken van 22 november 2018, de Tijdelijke overeenkomst inzake betaling voor schadeafhandeling Groningen van 16 juli 2019 en de Tijdelijke wet Groningen van 1 juli 2020, zijn toekomstige verplichtingen ontstaan. Deze verplichtingen hebben vooral betrekking op schadeherstel, versterkingen die noodzakelijk zijn om aan de veiligheidsnorm te voldoen en compensatiemaatregelen voor de regio. Een voorziening is opgenomen voor schadeclaims, versterken van gebouwen en infrastructuur, compensatiemaatregelen en uitvoeringskosten van de publieke organisaties belast met het uitvoeren van het schadeafhandelings- en versterkingsproces. Een voorziening wordt opgenomen wanneer er verplichtingen zijn aangegaan die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden. De kosten worden toegerekend aan de gaswinning uit het Groninger gasveld, waarvan 60% ten laste van de NAM komt.

De NAM verkoopt haar gas aan GasTerra. De kernactiviteit van GasTerra is de verkoop van het door de NAM geproduceerde Groningengas. De vaststelling van de prijs van het door de NAM aan GasTerra geleverde Groningengas wordt geregeld door de Overeenkomst Vaststelling Transferprijzen Gronings Aardgas. In deze overeenkomst is opgenomen dat GasTerra een vaste winst maakt. Dit wordt bewerkstelligd door een volume-afhankelijke commodity prijs voor het geleverde Groningengas, gebaseerd op de Title Transfer Facility (TTF) month ahead prijzen en een volume-onafhankelijke vergoeding die wordt vastgesteld op basis van het GasTerra resultaat. Deze volume-onafhankelijke vergoeding kan zowel positief als negatief zijn, afhankelijk van de handelsresultaten van GasTerra. Met de voorgenomen sluiting van het Groningenveld komt de kernactiviteit van GasTerra te vervallen en wordt GasTerra in de komende jaren geleidelijk afgebouwd. De financiële gevolgen van de afwikkeling van GasTerra's rechten en verplichtingen zijn op basis van de Overeenkomst Vaststelling Transferprijzen Gronings Aardgas ook voor rekening en risico van de Maatschap Groningen waarin NAM's aandeel 60% bedraagt. Voor GasTerra's belangrijkste rechten, verplichtingen en risico's zoals risico's op het gebied van de portfolio en arbitrages alsmede de beheersing daarvan wordt verwezen naar het jaarverslag van GasTerra.

In het najaar 2022 kondigde het Openbaar Ministerie aan dat zij de NAM strafrechtelijk wil vervolgen voor de behandeling en afhandeling van enkele waterstromen in het bedrijfsproces. De NAM verleent haar volledige medewerking aan het onderzoek.

Per 31 december 2022 heeft de NAM een bedrag van 77 miljoen euro (2021: 354 miljoen) aan bankgaranties uitstaan. Dit bedrag relateert volledig aan zekerheden die gesteld zijn in het kader van de toekomstige ontmanteling van olie- en gasinstallaties op zee (2021: 348 miljoen). Daarnaast had per 31 december 2021 een bedrag van 6 miljoen euro betrekking op bankgaranties die waren verstrekt in het kader van sloop/nieuwbouw van een aantal objecten in Groningen.

Ultimo boekjaar zijn de toekomstige minimale leasebetalingen uit hoofde van operationele leases als volgt te specificeren:

	2022	2021
(x 1 miljoen euro)		
Te betalen:		
Binnen één jaar	32	17
Tussen één en vijf jaar	48	52
Meer dan vijf jaar	12	12
Totaal	92	81

Operationele leases betreffen voornamelijk leases voor bedrijfsmiddelen van tijdelijke aard. Gedurende het verslagjaar is 27 miljoen euro aan operationele lease betalingen verwerkt in de winst-en-verliesrekening (2021: 19 miljoen euro).

16. Netto-omzet

De verkoopopbrengst kan als volgt worden onderverdeeld:

	2022	2021
(x 1 miljoen euro)		
Groningengas	2.711	1.160
Kleine veldengas	2.707	1.000
Olie, condensaat en overige producten	113	131
Norg vergoeding	3.933	481
Overig	168	167
Totaal	9.632	2.939

De toename van de netto-omzet uit de verkoop van Groningengas en kleine veldengas wordt voornamelijk gedreven door hogere verkoopprijzen wat deels is gecompenseerd door lagere productie als nader gespecificeerd in het Bestuursverslag op pagina 7. De netto-omzet werd in het boekjaar 2022 geheel gerealiseerd binnen Nederland (2021: 98%).

De Norg vergoeding is een vergoeding van het Rijk aan de NAM voor het vullen van de ondergrondse gasopslag bij Norg met pseudo-Groningengas. Dit pseudo-Groningengas moet worden ingekocht waarvan de kosten ten laste komen van de NAM. Het injecteren van pseudo-Groningengas leidt tot een reductie van de gaswinning in Groningen van in totaal 11,9 miljard kubieke meter. De Norg vergoeding is gebaseerd op een forfaitaire en jaarlijks door GasTerra in de zomermaanden in te kopen hoeveelheid pseudo-Groningengas tegen de op dat moment geldende prijzen.

17. Overige bedrijfsopbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan hoofdzakelijk uit inkomsten die samenhangen met levering van gas uit hoofde van een contract met de energieleverancier van de NAM. Daarnaast bestaat deze post uit royaltyinkomsten voor in het verleden verkochte velden en gebruikersvergoedingen voor het gebruik van installaties en pijpleidingen die eigendom van de NAM zijn.

18. Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

De kosten voor uitbesteed werk en andere externe kosten bevatten de kosten gemaakt ten behoeve van de reguliere bedrijfsactiviteiten zoals operaties, onderhoud en ondersteunende diensten.

19. Lonen en salarissen en sociale lasten

Gedurende het jaar 2022 waren gemiddeld 865 werknemers (2021: 997) in dienst op basis van een volledig dienstverband en werkzaam in Nederland. Per 31 december 2022 zijn dit 825 werknemers (31 december 2021: 923). Deze medewerkers verrichten werkzaamheden welke ten laste komen van de NAM en haar partners. Het deel van de personeelskosten welke ten laste komen van de operationele kosten van de NAM bedraagt circa 52% (2021: 50%) van onderstaande.

De lonen en salarissen, sociale lasten en pensioenlasten voor de NAM en haar partners zijn als volgt geweest:

	2022	2021
(x 1 miljoen euro)		
Lonen en salarissen	106	100
Sociale lasten	9	9
Pensioenlasten	25	20
	<u>140</u>	<u>129</u>

In 2022 was de werkgevers pensioenbijdrage 30% (2021: 25%) van het pensioengevend salaris per medewerker.

20. Heffingen

De heffingen bestaan uit cijns heffingen voor 444 miljoen euro (2021: 81 miljoen euro). De toename wordt grotendeels veroorzaakt door de gestegen verkoopprijzen voor gas.

21. Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten bestaat overwegend uit de mutaties in de voorzieningen zoals toegelicht in noot 12 (exclusief latente belastingverplichting en opruim- en verwijderingsvoorziening, voor zover de dotatie via de boekwaarde van het betreffende materieel vast actief heeft plaatsgevonden).

22. Rentelasten/baten en soortgelijke kosten

	2022	2021
(x 1 miljoen euro)		
Rentelasten/baten	16	(27)
Oprenting voorziening	259	(24)
Totaal	<u>275</u>	<u>(51)</u>

De geactiveerde rentelasten gedurende het boekjaar zijn nihil (2021: nihil).

23. Belastingen

De belasting over het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening ten bedrage van 5,80 miljard euro (2021: 82 miljoen euro) kan als volgt worden toegelicht:

2022

Belastingen over huidig resultaat boekjaar	3.864
Aanpassingen i.v.m. belasting vorige boekjaren	1
Acute vennootschapsbelasting	3.865
Latente vennootschapsbelasting huidig boekjaar	90
Totale belastinglast voor solidariteitsbijdrage	3.955
Reservering solidariteitsbijdrage	1.843
Totale belastinglast na reservering solidariteitsbijdrage	5.798

De effectieve belastingdruk voor reservering solidariteitsbijdrage over 2022 bedraagt 49% (2021: 18%). De effectieve belastingdruk na reservering solidariteitsbijdrage bedraagt 71%. De NAM is onderworpen aan verschillende belastingregimes zoals beschreven in paragraaf 4.6. Het gewogen gemiddelde nominale belastingtarief voor vennootschapsbelasting, Winsttaandeel en Staatsaandeel bedraagt 49% (2021: 38%). Het verschil tussen het effectieve en gewogen gemiddelde nominale belastingtarief (na verliesverrekening) voor 2022 en 2021 wordt onderstaand toegelicht:

	2022	2021
Nominale belastingtarief	49%	38%
Toepassing kostenverhoging Winsttaandeel (Mijnbouwwet art. 68 lid 3)	(0%)	(21%)
Wijziging tarief latente belastingen	0%	2%
Aanpassing i.v.m. belasting vorige boekjaren	(0%)	(2%)
Overig	0%	1%
Effectieve belastingtarief voor solidariteitsbijdrage	49%	18%
Solidariteitsbijdrage	22%	0%
Effectieve belastingtarief na solidariteitsbijdrage	71%	18%

24. Accountantskosten

De accountantscontrole voor het boekjaar 2022 is uitgevoerd door EY Accountants LLP. De totale kosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2022	2021
(x 1.000 euro)		
Controle van de jaarrekening	497	469
Andere controlewerkzaamheden	81	81
Andere niet-audit werkzaamheden	40	38
	618	588

Bovenstaande honoraria betreffen de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

25. Toelichting bij het kasstroomoverzicht

Onder de investeringen in materiële vaste activa zijn alleen opgenomen de investeringen waarvoor geldmiddelen zijn opgeofferd.

26. Verbonden partijen

Transacties tussen de NAM en GasTerra worden op basis van marktconforme voorwaarden afgehandeld met uitzondering voor het ingekochte Gronings aardgas, hiervoor geldt dat de prijsvaststelling is gebaseerd op een voor GasTerra door de aandeelhouders vastgestelde winst.

27. *Gebeurtenissen na balansdatum*

De gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan in de periode na balansdatum tot de opmaak van deze jaarrekening, zijn meegenomen in beoordeling van de feitelijke situatie per balansdatum.

28. *Bezoldiging bestuurders en commissarissen*

De bestuurder en commissarissen zijn onbezoldigd. Tevens kent de NAM één directielid welke namens de bestuurder de dagelijks gang van zaken leidt.

29. *Resultaat deelnemingen*

Hieronder is het aandeel in de resultaten van op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen opgenomen.

	2022	2021
(x 1 miljoen euro)		
Resultaat NAM Pipeline B.V.	1	1
Resultaat NAM Offshore B.V.	0	0
	1	1

‘s-Gravenhage, 22 juni 2023
Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

De Directeur

De Raad van Commissarissen

J. Atema

R.M. de Jong
R.G. de Jongh
P.A. Costello
J. Beckers
P.M. Tobin
J.R. Whelan

Overige gegevens

Statutaire regeling inzake de winstbestemming

Uit de statuten blijkt dat de behaalde jaarwinst ter vrije beschikking staat van de algemene vergadering. Dividenduitkeringen zijn pas toegestaan indien aan de voorwaarden wordt voldaan van het Akkoord op Hoofdpijnen van 25 juni 2018 tussen de aandeelhouders van de NAM en de minister van Economische Zaken en Klimaat.

Nevenvestigingen

De NAM heeft nevenvestigingen in Den Helder, Sappemeer, Farmsum en Vondelingenplaat (Rotterdam).

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2022 van Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. te 's Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2022;
- de winst- en verliesrekening over 2022;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude.

Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de onderneming en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk 4 van het bestuursverslag, waarin het bestuur zijn risicoanalyse heeft opgenomen na overweging van mogelijke frauderisico's.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscodes, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Zoals in al onze controles houden wij rekening met het risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in paragraaf 3.8.2 en 3.8.3 in de algemene grondslagen.

Ook hebben wij data analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties.

Wij hebben geen frauderisico geïdentificeerd ten aanzien van de opbrengstenverantwoording.

Het volgende frauderisico dat wij hebben geïdentificeerd vereiste wel significante aandacht in onze controle.

Aardbeving-gerelateerde voorziening

Fraude risico

Wij identificeren het risico dat het management interne beheersmaatregelen rondom de waardering van de aardbeving-gerelateerde voorziening kan doorbreken als gevolg van de onzekerheid omtrent de schattingen. Dit biedt ruimte voor subjectieve oordeelsvorming.

Zoals aangegeven in paragraaf 12.3 van de jaarrekening heeft de voorziening voor aardbevingsgerelateerde kosten een hoog schattingsrisico ten aanzien van schadeclaims, publieke regelingen en de meerjarige versterkingsopgave. De Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. staat op afstand van de uitvoering en ontvangt geen directe informatie omtrent de temporisering en haar aandeel in de kosten. Een materiële afwijking in de voorziening kan onder meer leiden tot tijdelijke en/of permanente verschillen bij de af te dragen belastingen.

De voorziening in de jaarrekening bedraagt € 2.559 miljoen.

Onze controleaanpak

Wij hebben de kosteninschattingen van de schadeclaims, publieke regelingen en de meerjarige versterkingsopgave geverifieerd met externe en interne (actuele) beschikbare informatie.

Wij hebben onder andere de volgende controlewerkzaamheden verricht, specifiek gericht op deze schattingen:

- Wij hebben inzicht verkregen in NAM haar interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor de inschatting van de hoogte van de voorziening. Wij hebben de opzet en bestaan van deze interne beheersmaatregelen geëvalueerd.
- Wij hebben de schattingen getest op de uitgangspunten en data welke de basis voor deze schattingen zijn. Wij hebben de geschiktheid en de redelijkheid van de gehanteerde methodes en assumpties geëvalueerd.
- Inwinnen van inlichtingen bij het management.
- Het uitvoeren van detailwerkzaamheden op de in het boekjaar 2022 verantwoorde kosten met onderliggende externe brondocumenten.
- Wij hebben een retrospectieve beoordeling uitgevoerd op de oordeelsvorming en gehanteerde veronderstellingen van voorgaand boekjaar om de consistentie met en de redelijkheid hiervan voor dit jaar te onderbouwen.
- Wij hebben data-analyse toegepast om (handmatige) boekingen in de financiële administratie met een verhoogd risico te signaleren. De geselecteerde (handmatige) boekingen hebben wij in detail gecontroleerd aan de hand van de onderliggende documentatie.
- Wij hebben geëvalueerd of de door het management ingeschakelde deskundige over de competentie en objectiviteit beschikt. Wij hebben geëvalueerd of de uitgevoerde werkzaamheden adequaat zijn voor de bepaling van de specifieke onderdelen van de voorziening in de jaarrekening.
- Wij hebben vastgesteld dat de onzekerheden toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van de directie, het management, juridische zaken en de raad van commissarissen.

Niet alle onderkende risico's zijn volledig weggenomen en we hebben de mogelijke impact daarvan gewogen voor ons oordeel en de toereikendheid geëvalueerd van de toelichting daaromtrent in paragraaf 3.8.3 algemene grondslagen, alsmede paragraaf 12.3 in de jaarrekening en hoofdstuk 4 (Groningen en “de NAM op afstand”) in het bestuursverslag.

Onze controle-aanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving
Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening, op basis van onze ervaring in de sector, door afstemming met het bestuur, het lezen van notulen en het kennisnemen van rapporten van de compliance afdeling en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen. Conform paragraaf 15. “Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen” van de jaarrekening heeft het Openbaar Ministerie aangegeven dat zij de NAM strafrechtelijk wil vervolgen voor de behandeling en afhandeling van enkele waterstromen in het bedrijfsproces.

We hebben daarnaast kennisgenomen van advocatenbrieven en overige relevante correspondentie (bijvoorbeeld met de toezichthouders) en zijn alert gebleven op indicaties voor (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. In het kader van het strafrechtelijke onderzoek naar deze waterstromen zijn wij nagegaan of de onderneming een toereikend proces heeft ingericht om de impact te evalueren op haar activiteiten en de financiële verslaggeving, en indien van toepassing, of de onderneming maatregelen heeft genomen om de gevolgen ongedaan te maken en om herhaling te voorkomen. Als onderdeel van onze werkzaamheden hebben wij, ondersteund door onze interne juridische specialist, frequent overleg gehad met en inlichtingen verkregen van NAM's juridische afdeling en haar externe advocaat. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controle-aanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling
Zoals toegelicht in het onderdeel “Continuïteit” van paragraaf 1.2 van de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de onderneming om haar continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderneming.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie "Informatie ter ondersteuning van ons oordeel" hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel. Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderneming;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 22 juni 2023

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.J. Vernooij RA